

Š E H E R BANJA LUKA

Na pragu još jednog ljeta

Potrebna nam je lijepa riječ

Poštovani čitaoci, dragi prijatelji!

Knjige i riječi! A riječi kao mostovi! Ovi simboli nam se nekako otkrivaju, nameću na pragu ljeta, kad se naši prognanički putevi ponovo susreću i prepliću, i u zavičaju, i na obalama mora, a posebno u željama da ponovo dođemo i na obale Vrbasa, u bašču poezije, da bismo ponovo prešli vitki, vezeni most.

Ovog puta dosta je i pitanja bez odgovora, i želja koje sve teže postaju lijepa stvarnost, i bar koji lijepo proveden dan u najdražem društvu. Da li ćemo se ovog jula uopće susresti bar u bašči pjesnikinje Nasihe Kapidžić Hadžić, da bismo se, prvo, vidjeli i jedni drugima obradovali, a zatim zajedno i uplovili u svjetove i poruke novih knjiga naših autora? Sve je manje onih koji imaju mogućnosti da nastave plemenitu misiju, sve je manje i podrške, a kako čujemo i naša Beba je u nekom bolničkom smještaju, dok zdravstvenih teškoća imaju i još neki koji su dosad bili nosioci zahtjevne organizacije susreta Vezeni most. A knjige treba da izlaze i da žive, da šire svoje poruke...

Zato i ovaj uvodnik počinjem porukom našim čitaocima: širite svoje kulturno bogatstvo i prenosite ga svojoj djeci, unučadi i prauučadi. Utičite na njih, da što više čitaju i tako ulaze u svijet lijepih riječi.

Zašto vam to govorim? Mnoga djeca širom svijeta, nažalost, sve manje čitaju. Statistike su porazne, pa čak i ovdje u Švedskoj. Stručnjaci i istraživači u oblasti obrazovanja pesimističnim tonom ukazuju na sve slabije izražavanje i pisanje – ne samo jednostavnih, već i složenijih tekstova. Djeca i omladina postaju sve više zavisna od mobilnih telefona, kompjutera i iPada, gdje komuniciraju kratkim rečenicama i bez razvijanja misli.

Mi im moramo, svojim primjerom, pokazati koliko je važno čitati knjige. Po mom mišljenju, najveći problem je što su i odrasli postali zavisnici od moderne tehnologije i interneta. Mi, koji smo radili i radimo u školama, to najbolje vidimo. Mnoga djeca već u prvom razredu osnovne škole imaju mobilni telefon i, uz vrlo slabu roditeljsku kontrolu, ulaze u jedan novi svijet – često neprilagođen njihovom uzrastu.

Zato su sajmovi knjiga idealno mjesto da dovedete svoje najmlađe i upoznate ih sa svijetom dječije knjige. U ovom broju posvetili smo mnogo prostora upravo toj tematici. Sajmu knjiga u Sarajevu i njegovoj poruci kroz direktno obraćanje knjige čitaocima: Čitaj me! Zato pročitajte pažljivo ovaj broj, koji će vas uvesti i među korice novih knjiga, koje treba pročitati.

Na Balkanu ništa novo – ili bolje reći, sve po starom. Duboko podijeljena država, sa nekompetentnim političarima koji je vode, tone sve dublje u provaliju iz koje će se teško izvući. Ljudi koji žive u dijaspori ozbiljno se premišljaju da li uopšte da putuju u domovinu. Strah je prisutan i razumljiv. Tome doprinose upravo političari svojim neprimjerenim ponašanjem i katastrofalnim izjavama. Koliko su sposobni, načiniti i obrazovani, pokazuju nam na svojim sjednicama – na svim nivoima. Takav vokabular odvratnih riječi i otvoreno pokazivanje mržnje dovoljno govori o njima samima, ali i o onima koji ih biraju.

Mnogi se pitaju – pa i ja lično – šta se to dešava u cijelom svijetu? Gdje je nestala briga i empatija za običnog čovjeka? Stradanje nedužnih civila, pogotovo žena i djece, u Gazi i Ukrajini... a svijet šuti i time to prećutno odobrava. Dokle?

Na kraju, želim se iskreno zahvaliti svima koji su nam već uputili dobrovoljne priloge – u ime naše male redakcije i u svoje lično ime. Vaša podrška znači mnogo, i nadamo se da će vam se pridružiti i drugi naši čitaoci.

Na ovoj stranici možete pronaći sva dosadašnja izdanja „Šeher Banje Luke“:

<http://issuu.com/savezbl>

*Vaš urednik,
Mirsad Filipović*

OSNOVAN/GRUNDAT 2009.

Izdavač/Utgivare

SAVEZ BANJALUČANA U ŠVEDSKOJ
RIKSFÖRBUNDET BANJALUKA I SVERIGE

ISSN 2000-5180

**Glavni i odgovorni urednik/
Chefredaktör och ansvarig utgivare**

Mirsad Filipović

Urednik/Redaktor

Goran Mulahusić

Grafička obrada/Grafisk arbete

Gunić Zlatan, Art-studio EMMA

Blagajnik-Ekonom/Kassör-Ekonom

Zlatko Avdagić

Redakcija/Redaktion

Goran Mulahusić

Enisa Bajrić

Fatima Mahmutović

Nedžad Talović

Dopisnici/Korrespondenter

Ismet Bekrić (Slovenija)

Radmila Karlaš (BiH)

Mersad Rajić (Kanada)

Ljubica Perkman (Njemačka)

Reuf Jakupović (Švedska)

Dr Severin D. Rakić (Australija)

Dinko Osmančević (BiH)

Džana Mujadžić (Francuska)

Adresa redakcije/Redaktionens adress

Šeher Banjaluka,

Holmsvägen 9, 59136 Motala

Telefon: +46(0) 739 872 284

Internet: www.blsavez.se

E-post: mirsad.filipovic@hotmail.com

List izlazi dvomjesečno

Godišnja pretplata:

6 brojeva 300 SEK plus poštarina

Pretplata i reklame

+46(0) 73 98 72 284

E-post: mirsad.filipovic@hotmail.com

Rukopisi, crteži i fotografije se ne vraćaju

Štampa/Tryck

NIGD "DNN" Banja Luka

Naslovna strana

Autor: Božidar Šarić - Ruina u ulici Fra Grge Martića

Savez u teškoj situaciji	4
Vjera u čovjeka, dobrotu i snagu zajedništva!.....	8
Prelomićemo mi to nekako	10
Senada Bešić dobitnica književne nagrade “Meho Baraković”	13
Oprosti im, Bože, ne znaju šta rade	14
Živopisna proslava ukrajinske baštine i zajedništva	16
Sarajevo, ljubavi moja.....	18
Slavko Podgorelec: Fragment iz knjige “Izlet u Banjaluku”	21
Originalnost modnog stila	22
Sajam knjiga 2025: Vrt slobode i mira!	24
Riječi sa sjevera	25
Život posvećen djeci	28
Knjige neprolazne ljepote	29
Čarolije od riječi i boja	30
Ranko Pavlović prvi dobitnik nagrade “Zorica Turjačanin”	32
Glas koji se čuje	34
Sa piscima, prevodiocima i bibliotekarima iz Švedske	
- među knjigama	36
Noćni patuljci	38
Zvijezde sanjalice... ..	40
Volite se, ljudi!	42
Pedeset godina uspješne stvaralačke karijere	44
Poezija	46
Grad sa dvije istine	48
Dino Beganović: Ostvario mi se san	50
BH Savez žena u Švedskoj	52
Karađoz	54
Vicevi	56

Piše: Fikret Tufek

– Savez Banjalučana u Švedskoj ima preko hiljadu članova u 10-ak lokalnih organizacija i uprkos prestanku finansiranja od švedske institucije MCUF ostvareni su dobri rezultati, iako je 2024. bila turbulentna i na određen način sa umanjenim aktivnostima: imali smo tri sastanka uprave u Motali, Alvesti i Halmstadu, vođena je ažurirana dokumentacija, proračun je bio uravnotežen jer smo bili štedljivi, surađivali smo sa bh. organizacijama u Švedskoj. Bili smo aktivni u realizaciji ljetnih susreta u Banjaluci “Vezeni most”, koji je trajao 4 dana, u čemu su bili aktivni Mirsad Filipović, Jasmin Hamula, Mesud Mulaomerović, Fatima i Mujo Metaj, Lejla Arnautović, Ismet Bekrić, Elvir Mujičić, Rasim Dizdarević, Slobodan Marić, Nevenka Rodić, Zlatan Gunić. Andrej Zamola i drugi, kazao je Nail Vajrača.

Ženski delegati na skupštini

Skupština je počela

Na skupštini je razmatrano 17 tačaka, najviše pažnje posvećeno je godišnjim dokumentima: Izvještaj o radu, Finansijskom i Izvještaj Nadzornog organa za 2024, te Prijedlog plana rada i budžeta za 2025. Govorilo se o magazinu „Šeher Banjaluka“ koji je digitalno izišao 4 puta u 2024, te nastavlja, na 60 strana, sa temama o Banjaluci i dijaspori, za ca 10.000 čitatelja.

Plan rada u 2025. godini

Aktivno će se učestvovati u manifestaciji "Vezeni most" u julu 2025. u Banja Luci; proširiće se saradnju i pomoć lokalnim zajednicama u Banja Luci, Merhametu i skrbi za starije osobe; proširiće se saradnju sa drugim organizacijama u BiH i Švedskoj; nastaviti

Sretan rođendan dragi Mesude

Autor teksta: Fikret Tufek

Pauza za kafu

dobra saradnja sa Ambasadom BiH u Stockholmu; aktivno uticati na rad Svjetske asocijacije bh. dijasporce; proslaviti sve bh. praznike; aktivno učestvovati u organizaciji kulturnih događaja i pomagati lokalnim banjalučkim udruženjima i sekcijama...

Mujo Metaj je predstavio svoje radove

Skupština u lijepoj i radnoj atmosferi

Mirsad Filipović, predsjednik:

- Prije svega, želim iskreno zahvaliti dragim domaćinima iz udruženja iz Halmstada i Laholma na srdačnom dočeku i ručku sa našom hranom. Ovogodišnja skupština protekla je u lijepoj i radnoj atmos-

Mujo je veoma produktivan i kreativan slikar

feri, hvala Nailu Vajrači na izvrsnom vođenju skupštine. Prisustvujućim delegatima predstavio sam, u kratkim crtama, rad Saveza Banjalučana u protekloj godini. Zadovoljni smo postignutim, posebno ako se uzmu u obzir objektivne okolnosti koje su nas ograničavale. Naime, zbog odluke državnih vlasti, prošle godine nismo dobili ekonomsku potporu, a ona je ključna za realizaciju planiranih aktivnosti. S obzirom na to da više ne možemo računati na ta sredstva, i ovogodišnji planovi su prilagođeni realnim mogućnostima. Naravno, nisam zadovoljan takvim stanjem, ali situaciji se moramo prilagoditi, iz ove kože ne možemo. Vremena su teška na globalnom nivou; svuda se nešto opasno kuha, naročito na Balkanu. Kad pogledamo šta se dešava u Palestini i Ukrajini, možemo reći da smo još uvijek sretni što smo pošteđeni takvih životnih nedaća. Iskreno se nadam da će naš Savez, kao i ostali bh. savezi, udruženja i asocijacije u Švedskoj, opstati i nastaviti s radom. Pred nama su izbori u Švedskoj iduće godine, koji mogu donijeti značajne promjene i probuditi nadu da će desničarske snage izgubiti vlast. Samo tako naši etnički savezi mogu

se vratiti na ranije pozicije u ovom društvu i ponovo dobivati zasluženu podršku za svoje aktivnosti.

Zanimljive diskusije i torta za 89-ti rođendan

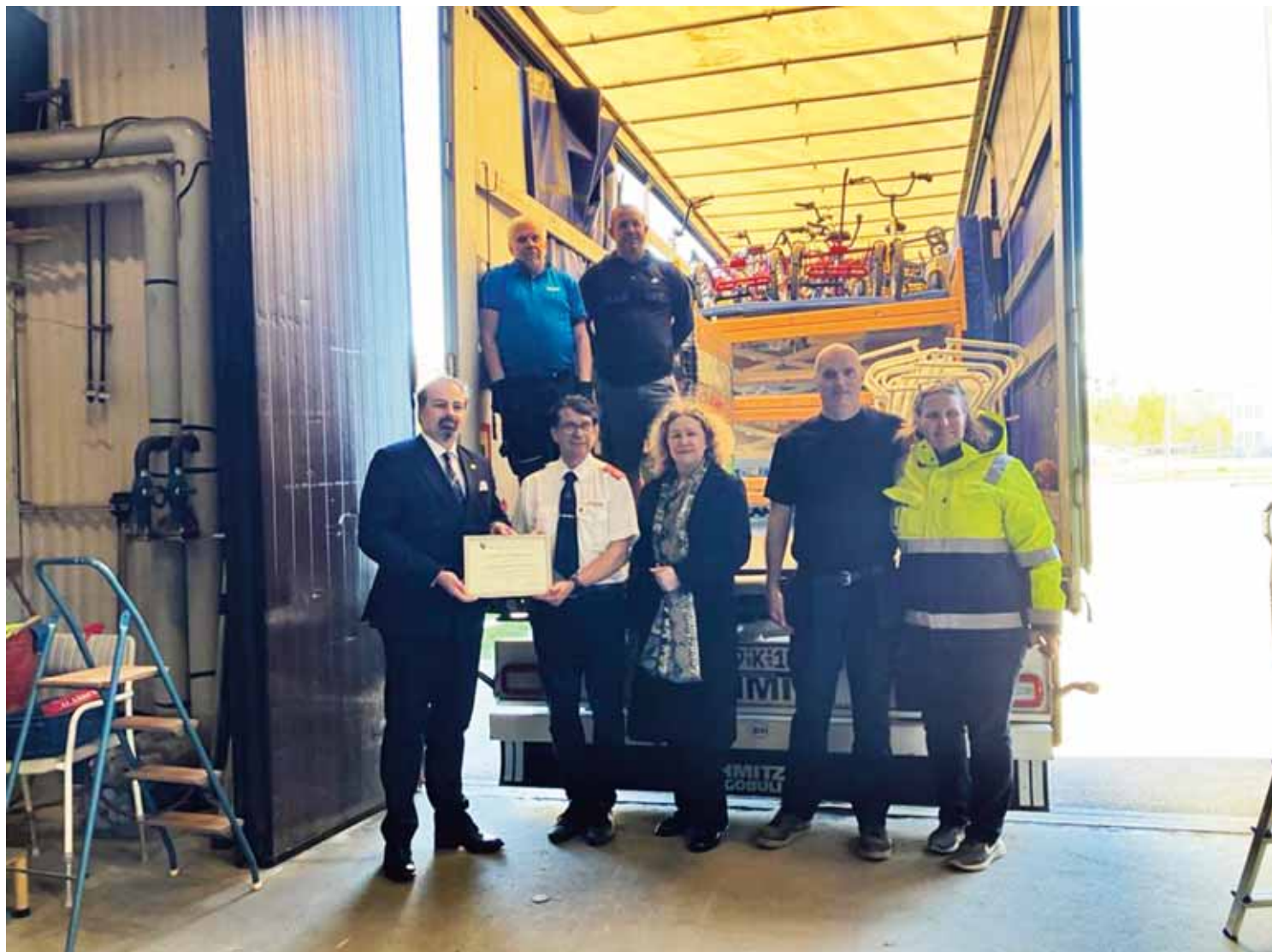
U Radu skupštine učestvovali su brojni delegati: **Zlatko Avdagić**, blagajnik podnio je Finansijski izvještaj, koji je bitno smanjen u odnosu na protekle godine, a plan za 2025. godinu je prilagođen novonastaloj situaciji.

Na skupštini su govorili: Zineta Hajdarović, Mujo i Fatima Metaj, Reuf Jakupović, Mesud Mulaomerović, Melkina Filipović, Boško Ostap, Azemina Bajrić i brojni drugi delegati. Domaćini su se postarali da se poznatom Banjalučaninu i jedno vrijeme predsjedniku Saveza Banjalučana u Švedskoj, **Mesudu Mulaomeroviću**, uruči velika torta. Savezov najstariji delegat je 5. aprila napunio 89 godina, a on se kroz suze zahvalio na pažnji svojim sugrađanima!

Predsjednik ima riječ

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Personal i donatori

Vjera u čovjeka, dobrotu i snagu zajedništva!

Napisao: Edin OSMANČEVIĆ

Veliko je srce Bosanaca i Hercegovaca ma gdje oni širom svijeta živjeli, radili i kročili svojim stopama. Uprkos brojnim obavezama ne zaboravljaju svoju domovinu! Brojni su pozitivni primjeri o kojima bi se mogle knjige napisati gdje u vremenu materijalističkog konzumerizma postoje naši ljudi koji svojim dijelom i radom šire vjeru u čovjeka, dobrotu i snagu zajedništva! Raštrkani širom svijeta, a srce im kuca u Bosni i Hercegovini sanjajući da će joj se jednog dana zauvijek vratiti u zagrljaj!

Možda ih je u stvari gorka prošlost učila i naučila da znaju navući i hoditi u tuđim cipelama! Spoznaja kako žuljaju kad je teško u

životu. Cipelama onog koga su oštri vjetrovi nemilosrdno šibali te nepredvidivi životni događaji poput bolesti, poplava, požara, nesreća, učinili ovisnim od pomoći i solidarnosti drugog. Istinsko bogatstvo leži u stanju dostignuća ljudske duše i spoznaje da nekom kome treba pomoć možeš pomoći.

To je upravo ono što odlikuje članove humanitarnog udruženja „20 kruna za čovjeka“ u Švedskoj koja će sljedeće godine proslaviti deset punih godina svog djelovanja i rada. Facebook stranica broji preko 12 hiljada članova i oni nisu nikad zaboravili svoju domovinu i one kojima je njihova pomoć najpotrebnija. Dovoljno je reći da su u 8 godina svog rada sakupili preko 12 miliona švedskih kruna (cirka 1.2 miliona Eura), te višemilionsku pomoć u materijalnim sredstvima i inventaru i uputili ne samo ka BiH već i Hrvatskoj, Turskoj, Srbiji i drugim državama. Nesebičnost, povjerenje i spoznaja da će svojom donacijom nekom promijeniti život i učiniti ga podnošljivijim je njihova motivaciona pokretačka snaga.

Na čelu udruženja su istinski filantropi i altruisti Emira Havdić-Cof, te Narcisa Jonsson, Larisa Cof, Indira Alikaflić i Amra Zaklan. Rad članova udruženja se odlikuje načelom čovjekoljublja, dobrotvornosti i nesebičnog zalaganja da se pomogne drugom a što

*Ambasador, Bojan Šošić
je uručio zahvalnicu
predstavniku donatora
gospodinu Alejandru
Gallardu*

Fotografija govori dovoljno

u svom slijedu zahtjeva ogromni rad, žrtvovanje i odricanje od vlastitog slobodnog vremena.

Posljednja humanitarna akcija vrijedna 96 220 USD je ukazala na jednu novu dimenziju i karakter njihovog vrijednog i predanog rada. U suradnji sa bosansko-hercegovačkom ambasadom na čijem se čelu nalazi gospodin Bojan Šošić i humanitarnom organizacijom „Pomozi.ba“ prikupljena je vrijedna donacija čiji donator je Frälsningsarmén iz Västeråsa.

Donacija obuhvata:

- 66 bolničkih kreveta
- preko 100 invalidskih kolica, hodalica, štaka i drugih pomagala za kretanje
- opremu za kupatila
- specijalizirana kolica i bicikla za djecu s invaliditetom
- te ostalu bolničku opremu

U prisustvu našeg ambasadora, gospodina Bojana Šošića, koji je u ime Ambasade Bosne i Hercegovine u Švedskoj uručio zahvalnicu

predstavniku donatora gospodinu Alejandru Gallardu, donacija je krenula za Bosnu i Hercegovinu gdje će biti podijeljena preko „Pomozi.ba“ onima koji istinski trebaju našu pomoć.

Humanitarna akcija je još jednom pokazala kako se zajedničkim radom, koordinacijom, uzajamnim povjerenjem, kolektivnom spoznajom i nesebičnom suradnjom bosansko-hercegovačke ambasade u Štokholmu, humanitarnih organizacija „20 kruna za čovjeka“ i „Pomozi.ba“ te donatora Frälsningsarmén može pomoći svojoj domovini i onim kojim je pomoć najpotrebnija.

Na kraju što reći za ovu akciju nego veliko hvala! Kad neko ima veliko srce poput bosanskog čovjeka, to se osjeća u svakom njegovom gestu, u svakoj riječi koju izgovara. Takvi ljudi šire ljubav kao sunčeve zrake – uvijek su tu da pruže podršku, da razvesele, da pomognu. Njihova srca su otvorena za druge, a ta ljubav koju šire bez ikakvih očekivanja da im se uzvрати, ima moć da liječi, da inspiriše i mijenja svijet na bolje. Takvi ljudi vjeruju u ljude, vjeruju u dobrotu i snagu zajedništva. Njihov angažman protkan ljubavi prema čovjeku je najveći dar koji mogu da ponude svijetu. U njihovoj jednostavnosti, empatiji, filantropiji krije se snaga koja mijenja sve oko nas.

Prelomićemo mi to nekako

Tekst: Radmila Karlaš

Banjalučke omladinske novine Prelom imale su tri faze života, prijeratnu, ratnu i poslije ratnu. Ako je prijeratna, ona o kojoj je već pisano na ovoj stranici, bio "Omaž jednoj generaciji koja je gajila ideale", o ove druge dvije faze života kada je izlazio pod nazivom Novi prelom se malo znalo. Ratnog Preloma je objavljeno samo sedam brojeva. Bilo je dilema da li je bio i osmi broj, ali smo definitivno utvrdili da osmog broja nije bilo. Kada prelamate neku stvar nikada ne znate kako će pući pa tako i ovaj put. Iako smo već objavili tri ratna broja Novog Preloma tek sada objavljujemo priču o njegovom nastanku novinarkе i književnice Radmile Karlaš. Jednoga dana možda ćemo ispričati i priču kako je do svega toga došlo. Ovo je podsjećanje na ljude kojih više nema ali i na one koji su i u ratu imali ideale. Naravno mnogima će prva asocijacija biti ona pjesma Riblje čorbe "Na zapadu ništa novo" i stih "Za ideale ginu budale". A za sve njih citiraćemo dio teksta Mladena Blaževića, "*Gledajući u budućnost, vraćeni smo u prošlost. Jer nemamo pravo govoriti o razočaranosti idealima kada razmišljamo u nacionalnim okvirima. Nisu usporedivi ideali koji uključuju cijeli ljudski rod i uske ideje nacionalne države ili vjerske zajednice, jer istog trena prestaju biti ideali. Gubi se u njima ono što je idealno. Na takvom ograničenom mjestu možemo sanjati samo slobodu. Pa je ne sanjamo, jer je teško možemo zamisliti.*"

Prelomićemo mi to...

Izašla sam iz utrobe zemlje, kao da sam se upravo ispenetrila iz nekog rudnika. Bila sam u bijeloj haljini, a svud oko bile su krhotine jednog uništenog svijeta. Cijelog svijeta. Drena, sekretarica "Preloma" se zasmijala, što smo mi naročito voljeli, jer je imala najljepše jamice na obrazima kad se smije. Kako ćeš isprljati takvu haljinu. Ali, naš Profo je bio ozbiljan. Ja sam ti rekao, Hajde zvijer, inače nadimak kojim me zvao, Ljepotica je bila rezervisana za njega, počnimo da opet pravimo naš "Prelom."

Po snu snevača, jer radilo se o snu koji nam je preporučavao naš her Profesor Žile ili Ljepotica, ja sam ga pogledala i rekla, Ne, to više ne možemo. Ali, zašto, bio je uporan. Pa da ispišemo na njegovim stranama onu Preverovu, Kada bi se svi ljudi na svijetu držali za ruke, nastao bi jedan veliki krug. Sjećaš li se, insistirao je snivajući, znajući i u snu da sanja, jer to je bilo po mojoj ideji da na koricama jednog od prvih brojeva "Preloma" u ratu ispišemo datu misao. Sjećam se, kažem ja u snu, svakako, ali ništa od toga. On me ubjeđuje i dalje.

Onda ga ja pogledam ozbiljno i kažem, Pa znaš li ti uopšte Žile u kojoj godini mi sad živimo. On me pogleda začuđeno. A ja izvalim, u 3133. Tačno tako i još mu napomenem da ja sad stvarno moram da idem. Ali gdje ćeš, uporan je on. Pa tamo gdje stvarno živim.

Ovo je istinit san, koliko snovi mogu da budu istiniti. Kada smo stavili na "Prelom" dvoje djece koji se ljube držeći se za ruke i ispisali datu misao, mi smo prelamali. Rat, ludilo, odlazak prijatelja, neimaštinu, ratišta, nesigurnost i očaj. Sve zajedno. Koliko juče otišla je naša dobrovoljna "kurirka" Nermina Beharić negdje, od suza se nismo vidjeli dok smo se pozdravljali. Drena, koja je takođe ispratila muža tamo negdje, ostajući da se brine o dvoje djece i njegovoj majci, bila je čvrsta. Po cijenu stradalog srca poslije, koje će otkazati dok mi svi budemo držali fige da operacija uspije. Obično, sve otkaže kada neposredne opasnosti nema, a ima toliko nagomilanog u krvotoku. Drena je stresla Nermininu ruku, prigrllila je i rekla, Vратиćeš se ti nama jednom kad sve ovo prođe. Nermina se nije vratila nikada više iz Skandinavije, pričala mi je kada smo se jednom čule kroz suze kako napiše pismo, a onda ga pocijepa. Sve je izgubilo smisao. Tada, još u "Prelomu" bila je nasmijana, spremna da oprtrči cijeli grad da dostavi neku poštu. Imala je divan smijeh, koji je ratnu pomrčinu pretvarao u svice.

Naša Plava Jevrejka, kako ju je nazvao Josif D. Rakić, pomagač da "Prelom" vidi svjetlo dana, opraštaće se s nama u nekoliko navrata u redakciji. Završićemo u kafani. Psiholog, sa friškim otkazom i nevjerovatno aristokratskim crtama lica grliće me za oproštaj, ali neće plakati. Ali, evo nas onda, sjedimo u "Prelomu" 1992. tamo u Gospodskoj ulici i dogovaramo podjelu poslova. Ko će šta da piše. Ni po muke. Začas smo se dogovorili. Slavko Podgorelec će sjediti negdje u uglu i strogo paziti da njegovoj lektorskoj olovci ne promakne koja greška. Tu i tamo će iz džepića njegovog vječnog "ribarskog" prsluka izvaditi čokančić i srknuti. Uz taj srk je bilo mnogo lakše preživjeti. Slavko to zna, jer batinanje, prijetnje i privođenje nisu za zanemariti. Ništa nije za zanemariti, dok se naš uljuljkani socijalizam ne pretače u nešto užasno, gdje upravo počinju neviđene pljačke i otimačine i gdje će samo biti bitno da ne pišemo o parama. Jer, oko toga se sve vrti uz domoljubive poklike, ratne urlike, busanja u prsa i zavođenje nereda u red. To je otprilika himna za pravac – ratište. Mi se svi sunovraćujemo naglavačke, ne možemo da mislimo, zabranjeno je misliti, ako misliš, možda i domisliš što je sve tako, nemoj misliti, budi stroj. Nismo strojevi i zato smo anatemisani. Ne-

mamo namjeru da nas izgrizu uredničke krvopije preko noći podobnih medija i da nas navuku na propagandu. Ne, mi hoćemo da informišemo. I tako smo zasukali rukave. Prateći šta mi to radimo, uz sopstveno učešće, “Prelom”, sad već u Mejdanu, pohodiće mnogi Banjalučani, s jednom nogom već na putu. Pisaće i oni tražeći predah prije rastanka, biće gotovo stalno s nama. redakcija se pretvara u jednu zadimljenu, bučnu prostoriju gdje svako malo neka pokuca, uđe i sjedne. Kaliman gleda kroz prozor, dok Spale, Spasoje Perović virka iza svog oblaka dima od lule na Bobaru, koji stoji sa svojim foto-aparatom, naslonjen na TA peć. Koja uglavnom služi umjesto stolice, jer struje uglavnom nema. Bobara je izvor nevjerovatnih fotografija, koje nam spašavaju bukvalno svako izdanje. Svakako da se uvijek nađe neko ko više, Ajde, samo uđite, slobodno. I ulazili su nevoljnici. Kao na zadnje sigurno kopno, jer se sve ljuljalo poput uzburkane vode. Ljulja se i Ismetu Bekriću, dok me Žile moli da mu dodam nekoliko milijardi dinara da kupi šibicu. Milijarda tamo, milijarda ovamo, ko mari. Ismet je napisao svojevrsnu banjalučku himnu, a sad stoji kao pretučen čuko i sprema se da krene.

Rastanaka je previše za jedan prosječan želudac i putovanje koje iskršava izgleda nam kao spas. Naime, ukazaće se prilika da mi taj i takav “Prelom” u kojem je toliko krvi, rastanaka, suza, prkosa i istine, promoviramo u Novom Sadu. Vojvodina je za nas druga planeta. Profesoru su već obukli uniformu, ja sam samim čudom uspjela odbiti dva ratna poziva koja su nekako stigla na moju adresu, drugi će se sunovraćivati u ratište i kliziti nazad u redakciju kao na ledu. I eto

nas na putu. Na koridoru koji izgleda kao zona sumraka. Sa kasetama narodnjaka, divljački odvrnutim do daske, stalnim kontrolama da ni ptica ne preleti, i svim užasima koje je donijelo naše sumorno doba. Vidim jasno kao dan sve mogućnosti naprasnog bogaćenja. Čujem pucanje, ali to ginu tamo iza linija obični smrtnici. Ali tamo u Vojvodini, mi napokon dišemo i u jednoj galeriji predstavljamo “Prelom”. Sretni smo. Poslije ćemo u Beograd da obiđemo sve kafane, ali i njih dvoje, Vecu i Žarka. Žiletove prijatelje iz mladosti i mnogo dobrih duša koje imamo. Sve nam je iz ratnog mraka, bukvalnog, svijetlo, lepršavo. Možemo da zagledamo kioske sa novinama i cigaretama do mile volje, prodavnice u kojima se nešto i prodaje, a tek hranu. Naprosto ne možemo da se nagledamo. I pri tom, ima svjetla. Godina je 1992, zima je. Napadao je snijeg. Ali, valja se vratiti u našu pomrčinu. Nakratko, Žile i ja gostujemo na banjalučkom radiju. Pričamo o listu, planovima i o istini. Ja zaneseno prepričavam jednu Mopasanovu priču, izvlačim zaključke. Žile priča o slobodi. I to je to. Sa gostovanjima je završeno. Grad se cijepa na podobne i one druge. Mislimo, nas nekolicina, nadamo se da ćemo i dalje prelamati bjesomučno, a onda gotovo neprimjetno, iskliznućemo iz šina. Postalo je potpuno besmisleno ulagati u jedan takav list. Koji osim problema ne može više ništa pametno da donese. Pametno je sad okrenuto naglavačke. Ali mi možemo još vratiti sve u uspravan položaj, bar pišući, bar ukazujući, samo što nas više niko ništa ne pita. Ovako naopako, psima rata dobro. Naš budući dotur Rade Dujaković piše čak i na ratištu. Njegovi su tekstovi prvoklasni. Vrijeme prvoklasnih čili. Odlazimo na promociju “Glasa”, sad je dobio i prefiks, glas se obojio u nacionalno. Jesu li to novine u kojima sam pisala još kao srednjoškolka. Jedan turbulentni doktor, lik kakve samo rat iznjedri u svojoj pomrčini, deraće se za nama. Ne sjećam se šta je vikao, ali jest. Naša vertikala je smetala gdje god bi nas neko ugledao. I najradije za glavu skratio. Žile postaje Alija Živanović, ali on sve prima sa osmijehom. Zapravo, taloži. Nekad toliko treska nogom u redakciju da pomislim da će mu se kosti pomjeriti iz ležišta. Ali, mi i dalje prelamamo.

I onda odjednom dođe glas da para nema, a bez para nema ni štampanja, nema ničeg. Novine se ne štampaju u zraku. Svi oni koji su nam pomagali, to više ne mogu. Ili su i sami otjerani što vani, što na prvu liniju, oni nestaju.

Uspostavićemo se tek krajem rata ponovo. Do tada, mi ćemo prelamati u našim glavama, svako na svoj način. I tako je nastao “Novi prelom” sa starim zadatkom u ratom poharanoj zemlji. Mi smo sad vidjeli kako je kad rat pohara. Ali ne još dovoljno. Prvobitna faza akumulacije kapitala bila je vješto skrivena ratnim pokličima, sad je red da se konačno oduva sve zajedničko, ona silna društvena imo-

Banja Luka – BiH: 16. 03. 1996.
Photo: Slobodan Rašić Bobara

Banja Luka – BiH: 01. 05. 1996.
Photo: Slobodan Rašić Bobara

*Banja Luka – BiH: 16. 03. 1996.
Photo: Slobodan Rašić Bobara*

*Banja Luka – BiH: 16. 03. 1996.
Photo: Slobodan Rašić Bobara*

vina, i to sve u privatne džepove. Sad će se napokon vidjeti zašto se ratovalo. Za šta je rat bio pokriće. Kada iz ove perspektive pogledam nazad, pitam se kako objasniti ikom nakon toliko decenija. Ikom ko je sad do guše u ovome, ko se rodio u ovome. Jadnom i opljačkanom svijetu, poremećenih vrijednosti. Kako objasniti nas dok smo se upinjali da objasnimo da je klanje uvijek pokriće za pljačku. Kako ikome objasniti. Oni koji su pljačkali čvrsto drže ključeve trezora i po cijenu svih mogućih novih izgibelji neće ga ispustiti. Trezor je čin pljačke, ne rada, truda, znanja. Kako objasniti novinarima koji površno prelete preko dirigovanih tekstova. Da se nije radilo tako. Mladima, mnogim mladima se kazalo na taj način što su pametni i daroviti spojili dva i dva i digli sidro. Neki drugi mladi, od onih prepo-

dobnih, sada se baškare po stranačkim ložama, u skupim džipovima, na luksuznim ljetovalištima. Na konto očevih, sad već i djedovih računa u banci. Sve je tako jednostavno sad uočiti. Ili nije. Naš šaka jada pokušala je to onda. Uvesti malo razuma. Jesmo li sretniji, jesmo li pametniji. Ne znam. Ali mi jesmo pokušali. Radi nas, radi onog što se zove ljudsko biće u nama, radi one mrve čovječanstva koja se stavlja na stranu avangarde šta košta da košta. I ta mrva svjetlosti u univerzumu neće tek tako zgasnuti. Ni sve pomrčine i crne rupe kosmosa neće je zgasnuti. Mi preostali, dobro prorijeđeni smrću bliskih ljudi i prijatelja, zapravo prelamamo i dalje. Je li uopšte moguće živjeti drugačije. Ja sam sigurna da nije.

PANSION VILLA EVA
OMIŠALJ - OTOK KRK
SAMO 5km od aerodroma RIJEKA
Bara 5 km från flygplatsen Rijeka
otvoreni smo cijelu godinu
Vi har öppet hela året

Privatna plaža, restoran i pizzeria u sklopu pansiona
Privat strand, Restarang och Pizzeria tillhörande själva pensionat
više informacija na WWW.VILLA-EVA.COM
Mer informatio på

Senada Bešić dobitnica književne nagrade "Meho Baraković" Riječi kao svjedočanstva

Senada Bešić je rođena 1961. u Prijedoru. Završila je Fakultet političkih nauka, odsjek sociologija u Sarajevu. U rodnom gradu bavila se novinarstvom, a onda ju je ratni vjor odveo u hladnu Švedsku, gdje je završila i Fakultet za dizajn i umjetnost u Göteborgu. Član je Društva pisaca u Švedskoj, te bosanskohercegovačkog društva pisaca, prevodilaca i bibliotekara u Švedskoj. Živi u Värnamu gdje radi kao nastavnica likovne umjetnosti. Uz svoj radni i književni angažman politički je aktivna i sjedi u odboru za kulturu ispred socijaldemokratske stranke. Za esej "Återfunnen lycka" dobila je 2000. nagradu Smålansakademi, a za pripovijetku "Nekoliko slobodnih dana" 2009. nagradu dr Esad Sadiković. Njena zbirka pripovjetki "Mi, dijaspora" (2012) je prevedena na švedski jezik. A "Mi, dijaspora II" objavljena je 2014. Senada je autorica i romana

"Zabluda" (2020) gdje radnja prati jednu porodicu koja se zbog ratnih dejstava u domovini preselila u drugu nepoznatu, ali slobodnu zemlju gdje pokušava stvoriti uslove za novi život. Senadin roman "Kafić" (2023) govori o jednom gradu kakav je sad, kakav je bio i kakav više nikada neće biti. Roman "Kafić" ujedno je i dokument koji svjedoči o žrtvama koje osjećaju sramotu zbog zlodjela drugih ljudi.

Zbirka pjesama "Diverse" na švedskom jeziku ugledala je svjetlo dana 2024. Cjelokupni doprinos književnosti Senade Bešić nagrađen je književnom nagradom "Meho Baraković" za 2025-tu godinu na osmom Sajmu bosanskohercegovačke knjige u Göteborgu koji tradicionalno organizuje i realizuje Društvo bosanskohercegovačkih pi-

OPROSTI IM, BOŽE, ne znaju šta rade

BLAMAŽA S VELIKOM TROBOJKOM NA ČACIJADI ČACI NOSILI RUSKU A NE SRBIJANSKU TROBOJKU

Ovaj tekst je prethodno objavljen u beogradskom dnevnom listu Danas

Tekst i design:
REUF JAKUPOVIĆ
ecko@graposi.se

Prvi hvalisavac Srbije, njen predsjednik Aleksandar Vučić, se 11. aprila 2025. godine, dan uoči početka SNS-ovog skupa nazvanog „Ne damo Srbiju“, pohvalio da je, kako je rekao, imao veliku čast da zajedno sa svojim narodom, rame uz rame s ljudima iz svih krajeva Srbije, tog dana nosi najveću zastavu Srbije u njenoj istoriji. Rekao je i da je zastava dužine 200, a širine 10 m. Ali, avaj... ta velika trobojka em nije najduža zastava Srbije u njenoj istoriji, em nije bila zastava Srbije, nego Rusije. Da, baš tako - zastava Rusije.

Da to pojasnimo. Zastava Srbije i zastava Rusije su identične trobojke, a čija je koja zavisi od načina na koji se zastava postavlja (ističe) i nosi, što je regulisano zakonom. Uprošteno rečeno: polje koje je na zastavi Srbije crveno, na zastavi Rusije je bijelo, a polje koje je na zastavi Srbije bijelo, na zastavi Rusije je crveno - srednje polje je kod obje zastave plavo.

Kada je u pitanju način postavljanja zastave, dva su osnovna: horizontalni, koji je i najčešći, pri čemu su polja u horizontalnom položaju te vertikalni, pri

čemu su polja u vertikalnom položaju. Kod horizontalnog načina postavljanja, gornje polje je crveno kod srbijanske odnosno bijelo kod ruske zastave. Kod vertikalnog načina postavljanja, lijevo polje, sprijeda gledano, je crveno kod srbijanske odnosno bijelo kod ruske zastave. Kada je pak u pitanju nošenje zastave, raspored polja je istovjetan kao kod vertikalnog načina postavljanja zastave: sprijeda gledano, lijevo polje je crveno kod srbijanske odnosno bijelo kod ruske zastave.

A kako je na Ćacijadi (kako je SNS-ov skup nazvan i prije nego je započeo) izgledalo razvijanje, a potom i nošenje velike trobojke ulicom kneza Miloša? Veoma pompezno: naprijed su bili bubnjari, a na čelu kolone građana koji su nosili zastavu bio je ministar Siniša Mali, Vučićev posilni. Pri nošenju građani su se smjenjivali, jer su mnogi željeli da makar nakratko u rukama osjete zastavu, taj najveći simbol državnosti. Zastava je nošena tako da je, sprijeda gledano, bijelo polje bilo na lijevoj strani. Dakle, bila je to ruska, a ne srbijanska zastava. Taj svojevrsni gaf ne može umanjiti ni to što je u pitanju zastava bratske Rusije, kako nemali broj rusofila u Srbiji iz milja tepa Putinovoj imperiji. Jer, čak ni najokorijelijim rusofilima, nije „košulja bliža od potkošulje“ (Rusija od Srbije). Kada se zastava, nošena rukama Vučićevih simpatizera, pojavila ispred Pionirskog parka (odnedavno Ćacilenda), njenom nošenju pridružio se i sam Vučić, koji nije krio osmijeh s lica, ne sluteći da mu je u rukama tuđa zastava.

No, nisu samo Beograđani bili očevici ove svojevrsne „transformacije“ velike državne trobojke u rusku. Priušti se to i žiteljima s onu stranu rijeke Drine. Banjolučani to, kao po nekom pravilu, mogu vidjeti svake godine prilikom nošenja velike zastave Republike Srpske (ustvari srbijanske trobojke) u svečanom defileu povodom proslave 9. januara, Dana Republike Srpske, što se može lako provjeriti na internetu. Bilo je tako i ove godine, kada je defile bio upriličen u noćnim satima. I u Istočnom Sarajevu se povodom pomenute entitetske proslave nosi 527-metarska trobojka, ali i ona kao ruska. Prije dvije godine, nošenje zastave u ovom gradu pripomogli su Vučićev štićenik i entitetski predsjednik Milorad Dodik te srbijanki ministar Ivica Dačić i još nekoliko visokorangiranih entitetskih političara. I Dodik s osmijehom na licu. Ni on ne sluteći da se zastava nosi na način kako to sa svojom zastavom čine Bačuške u svojoj zemlji. Ni Srbima u Crnoj Gori, kada nose srbijansku trobojku (što i nije tako rijetko), nije baš svojstveno da zastavu ispravno nose. Najčešće je i oni okreću naopak, čineći je tako ruskom.

Potpuno je neobjašnjiv taj gaf s trobojkom u Beogradu, kao i oni mnogobrojni

gafovi u Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu i Crnoj Gori. Jer, kako to u Beogradu reče Vučić, trobojka nije samo simbol nego i srce Srbije. A s takvom zastavom, onda, treba postupati s dužnom pažnjom. Kako se moglo desiti da organizator skupa u Beogradu nije zavirio u zakonske odredbe koje se odnose na to kako se postavlja i nosi trobojka. A u te su odredbe, kada već nemaju vlastite, mogli zaviriti i oni koji su organizovali svečani defile u Banjoj Luci, odnosno oni koji su organizovali nošenje dugačke zastave u Istočnom Sarajevu. Pa i oni koji se sa srbijanskim zastavama u rukama šepure po Crnoj Gori.

Jer, da su to učinili, „sve bi im se samo kazalo“, kako onomad u jednoj svojoj pjesmi reče Kemal Monteno. Naime, tu bi mogli vidjeti da je čak propisano da se kod polaganja zastave podužno na odar crveno polje mora nalaziti na lijevoj strani sprijeda gledano. A mogli su i „prošarati“ internetom pa i tu očigledno (fotografijom) vidjeti kako Rusi nose svoju trobojku - bijelo polje je na lijevoj strani sprijeda gledano. Mogli su, u krajnjem slučaju - zanemarujući sopstvenu inteligenciju - pomoć zatražiti od danas sve prisutnije Vještačke inteligencije (Artical Intelligence - AI). Tada bi, pod uslovom da je pitanje dobro formulisano, samo u nekoliko sekundi dobili odgovor. Ja pitao: „Kako se ulicom nosi srbijanska a kako ruska zastava-trobojka, odnosno koje boje je traka s lijeve strane sprijeda gledano?“. Vještačka inteligencija mi odgovorila: „Kada se nosi srbijanska zastava, crvena traka je s lijeve strane, a kada se nosi ruska zastava, bijela traka je s lijeve strane.“

No, bilo kako bilo, ispade da se u „srpskom svetu“ (termin koji je osmislio Aleksandar Vulin, Vučićev ministar za sva vremena) crveno-plavo-bijela zastava nosi onako od frljoke pa ako se ovariše, dobro i jeste. A ako se i ne ovariše, nikom ništa...nema odgovornosti nizaoka.

Jedno pitanje nameće se samo po sebi: da li se slični gafovi sa zastavama kao državnim simbolima mogu vidjeti i u drugim državama čije se zastave razlikuju samo u načinu postavljanja i nošenja? Ne vjerujem. Prosto je teško zamisliti da bi se na nekom važnom skupu, na primjer u Irskoj, moglo desiti da se državna zastava nosi naopak, jer bi u tom slučaju ona bila identična državnoj zastavi Obale Slonovače. Ili, uzmimo drugi primjer, da se poljska državna zastava nosi naopak. U tom slučaju bi se ona „transformisala“ u državnu zastavu Monaka. A takvih sličnih primjera ima još.

Ne znam, možda bi se SNS-ovcima mogla i oprostiti blamaža sa zastavom. Imali su oni mnogo posla oko organizacije skupa u Beogradu. Trebalo je obezbijediti te silne autobuse za prevoz „naručenih“ učesnika skupa pa čak autobuse i za one koji su „pješačili“. Trebalo je mnogima obezbijediti i džeparac, zatim nabaviti i montirati one bijele šatore, organizovati dolazak velikog broja traktora (većinom bez registarskih tablica)... Da i ne pominjemo nabavku tona i tona hrane (specijalitet je bila pljeskavica) te hektolitara i hektolitara pića (čak ni alkoholnog nije manjkalo). I mnogo čega drugog.

Pa ipak, velika narodna zastava Srbije zaslužila je da ne bude samo dekoracija.

Eveson hol ispunjen do posljednjeg mjesta – zajedništvo u Bosanskoj kući

Živopisna proslava ukrajinske baštine i zajedništva u Bosanskoj kući u Birminghamu

Dan Vezanke (Vyshyvanka Day) u Birminghamu ove je godine obilježen s izuzetnim duhom i emocijama, okupivši više od 150 članova ukrajinske zajednice u *Bosnia House*. Događaj, koji je organizirala Bosnia UK Network, bio je dirljivo priznanje ukrajinskoj kulturi, otpornosti i zajedništvu — uz tradicionalnu muziku, vezene košulje i snažne trenutke povezivanja.

Dan je protekao u znaku iskrenog smijeha, podijeljenih suza, pjesama nade i razgovora koji su odražavali dubok osjećaj pripadnosti. Učesnici su s ponosom nosili svoje vezanke — tradicionalne ukrajinske vezene košulje — odajući počast svojoj baštini i potvrđujući svoj identitet u izazovnim vremenima.

Ova godišnja proslava mnogo je više od kulturne tradicije — ona je simbol snage ukrajinskog naroda i ponosa u očuvanju onoga što im je vlastito. Zajednica je ovaj događaj iskoristila ne samo za slavlje, već i za izražavanje podrške ukrajinskoj vojsci i solidarnosti s onima koji su pogođeni tekućim sukobom u Ukrajini.

Obilježavanju su se pridružili i uvaženi gosti, uključujući Povjerenika za policiju i kriminal Zapadnog Midlandsa **Simona Fostera**, gradonačelnika **Birminghama Kena Wooda** i vijećnika **Rashada Mahmooda**. Njihovo prisustvo naglasilo je važnost zajedništva, međukulturne solidarnosti i podrške lokalnim zajednicama dijaspore.

Posebna zahvalnost upućena je našoj dragoj kolegici **Mariji Shvenko**, čija je izvanredna kreativnost, strast i nesebičan trud učinila ovaj događaj nezaboravnim iskustvom za sve prisutne. Njena energija i posvećenost bile su ključne za oživljavanje proslave i ostavile su snažan dojam na sve učesnike.

Bosnia UK Network s ponosom je ugostila ovaj značajni skup i ostaje posvećena jačanju zajedništva, kulturnog ponosa i podrške svima koji traže novo mjesto pod suncem, a istovremeno ostaju duboko povezani sa svojim korijenima.

BH UK Network

Uvijek dragi gosti

Nastup orkestra Vиноček

Sudionici modne revije – ponos tradicije i ljepote vešivanke

Učeniци ukrajinske dopunske škole “Vodohraj”, koja vikendom održava nastavu u Bosanskoj kući

Na Festivalu poezije

SARAJEVO, LJUBAVI MOJA

Piše: Dinko Osmančević

Međunarodni festival poezije „Sarajevo ljubavi moja“ održan je 4. i 5. aprila, u glavnom gradu Bosne i Hercegovine, u organizaciji Udruženja bosanskih umjetnika (UBU), a povodom 6. aprila Dana grada. Prvo festivalsko veče odigralo se u Ami galeriji, dok je za drugo veče rezervisana Art kuća sevdaha na Baščaršiji.

Moja supruga Maja i ja, bili smo obradovani i počastvovani kada smo dobili poziv da učestvujemo na ovom festivalu i predstavimo svoje pjesme, koje su po mišljenju žirija zavrijedile svoje mjesto u pratećoj zbirci pjesama, „Sarajevo ljubavi moja“. Žiri koji je izabrao radove za knjigu i koji je na kraju odlučio i pobjednike festivala, sačinjavali su Milorad Kostić, predsjednik UBU i predsjednik žirija, Enisa Bukvić, Ibrahim Osmanbašić i Fatima Čorambegić.

Pošto zbog obaveza na poslu nisam mogao prisustvovati prvoj festivalskoj večeri, ovog prestižnog festivala, koji je okupio značajna pera iz regiona, Maja i ja, na put smo krenuli autobusom, ujutro 5. aprila. Nismo dozvolili da nam bilo šta, pa ni naše kašnjenje na festival, pokvari dobro raspoloženje. Naoružani vedrinom, sa spremljenim kamerama, hvatali smo najzanimljivije detalje sa puta, koji je dobrim dijelom za Maju bio nepoznat.

Maja, koja je tek godinu dana Banjalučanka, divila veličan-

stvenom kanjonu Vrbasa, Svetilištu Svetog Ive u Podmilačju (crkva posvećena Sv. Ivanu Krstitelju), hidrocentrali, veličanstvenoj Tvrđavi u Jajcu, Sahat-kuli iz 18 vijeka, u Donjem Vakufu, ali i predivnim crnogoričnim šumama na planini Komar, čiji je prevoj Komar, kako se dalo vidjeti, na nadmorskoj visini od 927 metara. Nakon toga, još veći dojam na Maju je ostavila znatno viša planina, Vlašić, sa svojim vrhovima još uvijek pod snijegom.

Po dolasku u Travnik, Maja me pitala za Kuću Ive Andrića. Dogovorili smo se da jedan cijeli dan izdvojimo i dođemo u vezirski grad, te natenane obiđemo kuću našeg nobelovca, ali i Tvrđavu i druge znamenitosti, kao i najbolje čevape u Travniku, u jednom lokalu pored nemirne Lašve.

Put nas je vodio dalje, preko Viteza, ušća Lašve u još uvijek mutnu Bosnu, pa onda u Kakanj. Gotovo istovremeno smo se sjetili vica o gradovima u nekadašnjoj (meni i dalje jedinoj i prelijepoj) Jugi, koji nikako nisu mogli nositi Titovo ime.

U Visokom, Maja je pitala za prelijepu građevinu, nedaleko od autobuske stanice. Rekoh da je to franjevački samostan, i nisam pogriješio. Radi se o Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji i sjemeništu samostana Svetog Bonaventure. Pokazao sam Maji i Visočicu, za koju poznati istraživač, Semir Osmanagić, tvrdi da je u stvari Bosanska piramida sunca. Maja ipak nije prepoznala piramidu, rekla mi je da je brdo podsjeća na njen Ovčar, pored Čačka. Na to sam joj odgovorio, jednim svojim aforizmom, da „mi u Bosni možda i nemamo piramide, ali da faraone sigurno imamo!“

Nakon dobrih pet sati vožnje, stigli smo u Sarajevo. Lagana šetnja od autobuske stanice, uz Majino škljocanje Avazovog tornja, pored američke ambasade, do Zemaljskog muzeja, u kome se između ostalog, čuva i zvono sa već pomenute Sahat-kule iz Donjeg Vakufa. (Zvono je izliveno u Veneciji u 16. vijeku.)

Tramvaj trojka neprestano se vrti u krug, od Bašćaršije do Ilidže i nazad. Nismo ga dugo čekali, iako nam je prethoni pobjega za dlaku. Za naše uslove tramvaji su novi i sređeni. (Vjerovatno da bi uvođenje tramvaja u Banjaluku bila velika investicija, ali sigurno da bi se značajno rasteretio gradski saobraćaj.)

Izašli smo kod Vijećnice. Dočekala nas je gradska vrela i mnogobrojni turisti iz svih krajeva svijeta. Prešli smo Šeher-čehajinu čupriju i svratili u Inat kuću na bosansku kahvu, uz kocku šećera i rahatlokum i dio istorije. A istorija ove kuće, sada etno restorana, od ranije nam je bila poznata: Austrougarska, po dolasku u Bosnu i Hercegovinu, tražila je i našla lokaciju za najmonumentalniju zgradu, Vijećnicu u Sarajevu. Zgrada je trebalo da pokaže moć novog gospodara i ulije strahopoštovanje običnom puku. Ali, jedan tvrdoglavi balkanac, kakvi smo svi mi pomalo, nije htio prodati svoju kuću. Tek, na kraju popustila je Monarhija i isplatila mu i dukate, a kuću je prenijela sa lijeve obale Miljacke na današnju lokaciju, kamen po kamen.

Nedaleko od Inat kuće, ali uz veliki i težak uspon, na Alifakovcu, bio nam je smještaj. Tačnije stan našeg kuma Borisa. On nas je očekivao prethodnog dana, a pošto smo mi kasnili, i on sam je morao na poslovni put u Crnu Goru, tako da smo uz Borisove precizne koordinate, pronašli skrivene ključeve od stana. Ali, pronašli smo i divan pogleda na cijelo Sarajevo. Sa druge strane od Alifakovca, nad klisurom i putem ka Romaniji, dominirali su austrougarska kasarna i Bijela tabija.

Nismo imali puno vremena za odmor. Prije 17 časova, već smo sišli do grada i na Bašćaršiji kod Sebilja, po dogovoru, sreli se sa našom prijateljicom, izuzetnom pjesnikinjom iz Gradačca, Tatjanom Tomić. Pokazalo se kasnije da je ona bila jedan od glavnih favorita za pobjednika festivala, ali da su nijanse presudile i da joj je izmakla

titula. Odmah smo se uputili, na predivnu lokaciju, u obližnju Kuću sevdaha, da zauzmemo naša mjesta.

Od autora koji su slali svoje pjesme za Festival, žiri je za Zbornik izabrao 112 pjesama. Autori zastupljeni u knjizi su iz sedamnaest država svijeta. Pored autora iz Bosne i Hercegovine, zastupljeni su autori iz Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Slovenije, Sjeverne Makedonije, Bugarske, Švajcarske, Italije, Danske, Egipta, SAD, Njemačke, Austrije, Švedske, Holandije, Velike Britanije. I nisu zastupljeni samo pjesnici koji pišu na nekom od naših jezika, ili djeca naše dijaspe, već su u zbirci i dvije prestižne pjesnikinje iz Italije i četvoro poznatih pjesnika iz Bugarske.

Na Festival ipak nisu mogli svi stići, ali pristigao je veliki broj autora, pa se tražila stolica više u prepunoj Kući sevdaha. Potpisniku ovih redaka učinilo se da je pored domaćih autora, drugo veče pratilo i u njemu učestvovalo najviše pjesnika iz Splita i Dalmacije. Neki od njih nam rekoše da su se spremali i za gostovanje u Banjaluci, ali da je za sada sve odgođeno zbog trenutne političke situacije. Primijetili smo i kamere TV Pink BH, koji su posebno ispratili predstavljanje knjige Milice Prole Hondo „Panta rei“, u pauzi nastupa autora iz Zbornika.

Publici smo se predstavili Maja i ja našim pjesmama iz Zbornika. Maja je dobila buran aplauz za svoju „Šibicu“, ali i ja isto tako kada sam prisutnim ispričao da nas dvoje ne samo da pišemo poeziju, već i da živimo i poeziju i ljubav, pošto smo se i sreli na jednom festivalu ljubavne poezije i od tada hodimo skupa.

A Festival je uz prelijepu poeziju, ali i uz muziku, pjesmu i dobro raspoloženje, trajao do duboko u noć. Na kraju, za pobjednika Festivala Sarajevo ljubavi moja izabrana je pjesma „Neka ide januar“, autorice Atine Mušić iz Bosanske Krupe. Najbolja mlada autorka je Elma Nada Ahmedspahić iz Goražda, sa pjesmom „Andrićeva

ćuprija“. Pored članova žirija, u organizaciji festivala ogroman posao odradila je profesorka Aleksandra Kostić, sekretarica UBU, koja je bila djevojka za sve i koja je sve vrijeme držala konce u svojim rukama i pod kontrolom.

Po završetku Festivala, Tatjana, Maja, Nihad Mešić istaknuti pjesnik iz Tuzle i ja, nastavili smo druženje i priču o poeziji u jednoj baščaršijskoj buregdžinici. Kada smo se najzad razišli od naših prijatelja i krenuli ka stanu, vrijeme se znatno promijenilo i zaduavao je leden vjetar. Ali naša duša bila je ispunjena toplinom. Jer, pjesnici su ti koji ovaj naš svijet boje najljepšim bojama i čine mnogo ugodnijim mjestom za život.

Sutradan je bio Dan grada Sarajeva. A autobus nas je čekao u 15 i 30. Tako smo mogli iskoristiti prijedpodne, u kome su se smjenivala sva četiri godišnja doba, od ledenog vjetra i vijavice, do sunca i toplote, da se postjetimo mnogih sarajevskih znamenitosti i ljepota. Od stare pravoslavne crkve na Baščaršiji, jevrejskih hramova i muzeja, Katedrale, do monumentalne Gazi Husrev-begove džamije, Sahat-kule i Medrese. Da prokrstarimo Baščaršiju uzduž i poprijeko, da odgledamo paradu oldtajmera kroz ovo staro gradsko jezgro, ali i da jedemo čuvene sarajevske ćevape. Naravno, i da se napijemo vode sa česme na zidu pored Gazi Husrev-begove džamije, vjerujući u legendu da „Ko se jednom napije vode sa Baščaršije...

Banja Luka - BiH: 15.07.2008. Slavko Podgorelec i biskup Franjo Komarica, Hrvatski Kulturni Centar, storija o banjalučkom grofu Del Mestie PHOTO: Slobodan Rašić Bobara

Slavko Podgorelec: Fragment iz knjige "Izlet u Banjaluku"

"Medaljoni u vremenu"

Navršilo se deset godina, 7. januara, otkako nas je napustio naš kolega, prijatelj i novinar Slavko Podgorelec. Iako rođeni Zagrebčanin, najviše je volio Banjaluku, kojoj je posvetio veliki dio svog rada—istražujući njenu istoriju, radeći na radiju emisiju "Medaljoni u vremenu" i pišući knjige.

Slavko je volio društvo i uživao u druženjima, često uz čašicu više. Možda upravo zbog toga prva priča u njegovoj knjizi "Izlet u Banja Luku" sadrži neobjavljeno pismo Patera Franza Fanera, osnivača trapističkog samostana u Banjoj Luci. Ova priča najbolje oslikava mentalitet ne samo Banjalučana, već i Bosanaca i Hercegovaca, koji se, čini se, nije mnogo promijenio ni do dana današnjeg.

Nekada je rakija bila glavni izbor, dok su danas u opticaju i brojna druga alkoholna pića, ali i dalje zauzimaju važno mjesto u životima ljudi. Iako je od dolaska trapista u Banjaluku prošlo više od 150 godina, kafana i piće i dalje ostaje dominantan element društvenog života. U kavanama se dogovaraju poslovi i politika, sklapaju brakovi, okupljaju ljudi nakon sahrana, proslavljaju mature i mnogi drugi važni trenuci.

Banja Luka – BiH: 08. Jul 2000. Slavko Podgorelec, Međunarodni Press centar PHOTO: Slobodan Rašić Bobara

IZGUBLJENO PISMO PATERA FRANJE PFANERA

"Pater Franz Pfanner, utemeljitelj i prior samostana "Marija Zvijezda" (Maria Stern), koji je osnovan 1869. godine u Delibašinom selu kod Banje Luke. Za nepunih desetak godina, ovaj samostan je stvorio temelje modernog industrijskog i poljoprivrednog razvoja Banja Luke izgradnjom pivare, tvornice tekstila i tjestenine, metalških i drvoprerađivačkih pogona, dovoženjem najmodernijih poljoprivrednih strojeva, a najčuveniji proizvod ovog samostana bio je svjetski poznati sir "Trapist" koji se, kao delikates, služio na Bečkom i dvorovima širom Evrope. Nakon 14 godina provedenih u "Mariji Zvijezdi", 1883. otac Franz Pfanner otputovao je u Transval (Južna Afrika), gdje je osnovao samostan "Marianhill" po istom "obrascu" i na istim standardima kao i banjalučki. Pater Franjo tamo je i sahranjen."

Samostan Marija Zvijezda,
18. mart 1873. AD

Dragi brate u Kristu Ivane,

Epistolu ovu šaljem u bisagama diplomatske pošte austrijskog konzula Stanislava Dragančića iz Banje Luke koja će, uz pomoć Svemogućeg kojem se molim za tvoje zdravlje, stići do Mariawalda.

Evo su nepune četiri godine otkad smo ovdje, u Turskoj, mi Ci-

sterciti, u mjesecu junu Ljeta Gospodnjeg 1869, a nakon bezuspješnih nastojanja da to učinimo u Austriji, Hrvatskoj i Ugarskoj, utemeljili naš samostan.

Istini za volju, udaljeni smo sat hoda od grada na sjever prema Savi, ali to ima i dobru stranu. Naime, Turci su lijeni, pa kada odluče da nam neka prava ospore ili nam napakoste, blagovremeno saznamo i to preduhitrimo. Grad, u koji dolazim samo po nužnoj potrebi, turski je, ali ima i neke evropske značajke.

Unatoč Sultanovu odobrenju da kršćani ovdje zemlju slobodno kupovati mogu, i unatoč razvijenoj trgovini, u čemu prednjači pravoslavni ortodoks Tomo Radulović, na jedvite jade nekih 100 jutara od narečenog Radulovića otkupismo.

U prvi mah tražio je za zemljište na desnoj obali rijeke Vrbas (sa 400 hrastovim i 400 stabala šljive) čak tri hiljade dukata. Brate Ivane, ti poznaješ moju upornost: natezali smo se, uz Konzulovu pomoć, do pola noći – a onda gospodin Tomo, neka mu Svevišnji udijeli svaku milost, napokon spusti cijenu na 1400 dukata.

Moram spomenuti i da sam, na kupljenoj zemlji, sva stabla znakom svojim obilježio u nazočnost Konzula i kmetova-katolika ovdašnjih: Ilije i Nikole Bilića i Mijata Janića. (Ne zaboravi se vratiti na onih potcrtanih 400 stabala šljiva!) Sam Bog znade kroz šta smo prolazili začinjući na pustoj livadi samostan!

Ipak, nakon rezignacije življa ovdašnjeg (muslimana, pravoslavnih, ali neka im Bog oprosti – i katolika) dosljedno prakticiranje devize našeg Reda "Ora et labora!" ("Moli i radi", uzdržanost u jelu i cjelodnevna šutnja, priskrbili su nam, Bogu hvala, i opšte poštovanje ne samo prostoga puka-ketova (bez razlike u vjeri) nego i Vlasti službene.

Sada na nas gledaju kao na "dervise", a to su pripadnici muhamedanskih sekti, koji uživaju veliki ugled. Podigosmo, dakle, samostan ali nije nam bilo dopušteno zvoniti.

Prošle godine, u proljeće AD 1872, ovdje je velika suša zavlada. Kapi s neba mjesecima nema. Turska vlast naredbu izdade kojom se sve konfesije (muhamedanci, kršćani i Mojsijevi) obvezuju da svaki, prema svome obredu, molbe za kišu Svevišnjem upućuju. Vidjeh tada priliku da Paši banjalučkom priopćim kako smo i mi, trapisti, voljni pridružiti se i za kišu Boga moliti – ali pri tome moramo i zvoniti.

Turci držahu kako smo pobožni "dervisi" koji osobitu milost Božju uživaju. Ukazom nam zvona rabiti dopustiše "dok kiša ne padne". I Bog milostivi (da li baš na naše zvono?) kišu na zemlju otposlao. Istini za volju – trapisti su se molitvama posljednji pridružili, pa tako i kod naroda, ali i kod vlasti, zavlada uvjerenje da je baš naša zvonjava kišu dovabila.

I Muhamedanci su, nakon toga, samostanu dolazili, klanjali nam se i uzvikivali "Mašallah!". A to je znak udivljenja i na turskome znači "Kad Bog hoće (to i bude)!". Zvonismo još dugo poslije toga, a njima to nije smetalo.

A sada da ti, brate Ivane, pojasnim ono o šljivama. Kad sam u proljeće AD 1869. stigao u ovaj kraj zamijetih nešto što nigdje i nikad nisam vidio. Ovdje, naime, svi piju, što je zapravo najblaži izraz za uživanje u rakiji što se ogleda u cjelodnevnom napajanju tim vrazjim eliksirom. Piju Turci, piju kmetovi, piju i katolici i pravoslavni podjednako revnosno, a vidjeh i svećenike (od sve tri vjere – neka im Bog oprosti!) kako im nije mrsko to smeće.

Svima su od rakije lica zemljane boje, oči se jedva naziru kroz nabubrele kapke i gotovo da ne možeš sresti čovjeka koji ide pravo, a da ne tetura. Turci – begovi još i nekako (oni i ne hodaju nego jašu

na konjima), ali nadničari mogu raditi najviše sat – dva, a onda se svale u jarak (ako ga kopaju). Ili nakon sudaranja sa stablima, koja su kanili podsjeći, naprosto zamru od rakije.

Muka je to velika, jer ovdje šljive uzgajaju isključivo da bi od njih destilirali rakiju. Pa da bar to čine na način kako se to u svijetu radi. Ovdje su, naime, u stanju iz deset kilograma prevrelog voća izvući dvadeset litara otrova kogan iko živ i nigdje u svijetu okusio ne bi. A ovi ga piju umjesto vode, jer kažu – od vode obole bubrezi, ispadaju zubi, napada kostobolja.

Vidjevši tu muku i propast, odlučim podučiti bijednike da se šljive mogu sušiti, pa u zimi, okreppljujući i hranljivi kompot od njih praviti. Trapisti oduvijek suše voće, pa ponudih seljacima da ga kušaju. I bijahu zadivljeni. Da bih im nekako šljive uskratilo, lani sam sa ostalom braćom, sagrađio sušionicu. Onda sam ponudio dobru cijenu i otkupljivao to voće, punio sušnicu, a pred prošli Božić, besplatno, raji i kmetovima, bez razlike vjere, to sušeno voće dijelio. Vjerovao sam da će im se oči otvoriti: uzeli su novce (a ostali bez šljiva) i onda te šljive sušene dobili. Bilo je očekivati da će ove godine i sami početi šljive sušiti jer sam razglasio da ću sve viškove otkupiti.

Niko sretniji od mene kada sam prošloga oktobra i novembra zaključio da se šljiva destilira tek na dva – tri mjesta u cijelome kraju. Jer ovi jadnici su gotovo cijeli urod prodali za našu sušnicu.

Minula je Nova godina, stigao januar, snijeg je cijeli kraj gotovo zatrpao, tek smo put do Samostana uspjeli malo prokčiti. A onda se moja zamisao srušila, a bolje bi bilo, neka mi Svevišnji oprost, da su se nebesa provalila i još jedan opšti potom nastao! Hulio sam u sebi, a sada nastavljam perom. Da skratim: jednoga dana dolazi Samostanu brojno izaslanstvo. I nose darove. Neko mlijeko, neko koku, tjeraju i nekoliko ovčica, naprtili svježe ispečenih ogromnih kruhova, i svi pjevaju (bolje je kazati zavijaju kao vukovi) i, dragi moj brate u Kristu Ivane – svi pijani da ne mogu pijaniji biti!

Sklopljenih ruku zaustih se obratiti Svevišnjem, no najstariji među zabludjelima pristupi sa nakanom da mi ruku poljubi, ali se onako pijan nosom svali u snijeg. Prignuh se da ga podignem, a on se izvali i blaženog izraza otpoče govoriti. "Neka Bog blagoslovi pater-Vranju i sve patere, i ovaj samostan, i sve vaše namastire, i sve trapiste koliko god i će god ih ima! Dok vi, sveti oci, ne dođoste, mi smo, bi-jedni, u jesen rakiju pekli, popili bi je do iza Božića, a onda cijelu zimu suha grla tugovali. Kad ste nas prosvijetlili da se šljiva sušiti može, nama su se Nebesa otvorila. Neka vam Bog da zdravlja i veselja, jer sada, i u pola zime, mi rakiju od suvih šljiva peći moremo!

I bolja je, oče duovniče, od ove sirove, jesenske. Ilija, dodaj-de našem premilostivom i učenom pater-Vranji plosku da se i on pričesti ovom blagoslovljenom mučenicom od njegovih suvih šljiva!"

Stisnuo sam zube brate Ivane, da ne bih kletvu ispustio! Pobjegoh od bezbožnika koji su, neka im Bog oprost, u stanju rakiju i od suvih drva napraviti!

Cijeli dan i cijelu noć provedoh u molitvi i pokori, bez mrvice kruha i kapi vode, a sve to uz flagelaciju do krvi! Braća su molila uz mene, a neki suze zadržati nisu mogli dok sam bičevao svoje griješno tijelo. Svevišnji mi je svjedok da ni u snu ne pomislih kako će se moja benevolentna nakana u blasfemiju izroditi.

Na koncu, sve što sam mogao učiniti bilo je da obznanim kako pristup samostanu neću dopustiti nikome ko pije. Pijance nećemo ispovijedati ni pričesćivati, niti ih crkvi pripuštati. Da ti je onda tek bilo jad naš vidjeti!

Mise smo nedjeljama držali u gotovo praznoj crkvi. O pričestima neću niti pisati. Zatvorili bismo jedno oko na krštenjima, a posljednju pomast davali smo u domovima umirućih – no tu ne možemo utjecati na ukućane koji smrt, baš kao rođenje i krštenje bez rakije zamisliti ne mogu.

Za utjehu, i na kraju: stanje se koncem februara počelo popravljati. Crkva je gotovo puna na nedjeljnoj misi. Skrušeno mole puni pokajanja, ispovjede se i pričeste, a onda nestrpljivo jure pred samostan, na livade, i tu počinju lokati. I muški i ženski, bez razlike, i tako do zalaska sunca (ako ga ima).

Najradije bih pobjegao u Afriku, u misije, no još nisam ispunio zavjet, a to je da ovaj Samostan postane zubljom industrijskog preporoda i općeg, gospodarskog i kulturnog napretka ovog dijela Turske. Svevišnji će se, uz našu molitvu, pobrinuti da ovako ne ostane zauvijek.

Neka te, premili brate u Kristu Ivane, ova epistola zatekne u dobrome zdravlju. Moli za nas koji smo ovdje u sumračnome kutku Balkana. Moli da nas Svevišnji uzdrži u Vjeri, Nadi i Ljubavlju da istrajemo na svome križnome putu! Moli i za ove nesretnike koji, osim u Boga, vjeruju još samo u rakiju...

Tvoj brat u Kristu
Franjo

Preneseno sa portala Društvena Istorija Banjaluke

SAJAM KNJIGA 2025

ČITAJ ME!

SAJAM KNJIGA 2025

Vrt slobode i mira!

Čita i piše: Ismet BEĆRIĆ

Knjiga!!! Kraljica i tkaljica. Usamljenica i suputnica. Svoja i naša. Ona koja voli da se ogleda u nebu naših očiju, dok je čitamo, dok s njom razgovaramo. Ona koja je i cvijet i vrt! Vrt slobode, mira, prijateljstva, razumijevanja, života...

Ona, koja je sve to, i još više, bila i ovog aprila, na već 36-om Međunarodnom sajmu knjiga u Sarajevu, sa svojom porukom, geslom: **ČITAJ ME!** Te dvije velike, bogate riječi krase i naš blok posvećen ovoj manifestaciji i knjigama, uvijek novim, jer uvijek nam imaju mnogo toga novoga kazati i udahnuti.

»Čitaj me!... Listaj me, stranicu po stranicu. Podvlači moje misli kroz svoje osjećaje i iskustva u dodiru s mojim vlastitim svijetom... Dodirni me i kada ne stigneš da me čitaš...« Ove poetske riječi čitamo u predgovoru sajamskog kataloga, iz srea pera i predsjednika Savjeta ove manifestacije Ibrahima Spahića.

U pozivu na Sajam knjiga još čitamo šta nam knjiga poručuje: »Dodirni me i kada ne stigneš da me čitaš... Dođi i na Sajam i dodirni me. Čitaj me. Čitam i ja tebe...«

A na Sajmu knjiga u Skenderiji, koji je bio istinski kulturni praznik, svoje knjige izložilo je više od 200 izdavača, na više od 20.000 kvadratnih metara, na kojima se, na štandovima i mjestima promocija i druženja, u Bosanskoj kući i u Pviljonu za djecu i mlade, odvijao jedan čudesni život, u ozračju znanja i sanja, dobrote i ljepote, pro-

Poruke ovogodišnje svetkovine knjiga u Sarajevu, i otvorenih stranica, da s njima drugujemo i budemo dio svijeta, uvijek ljepšeg, stvaranog od njihovih slova i riječi...

mocija i razgovora... Živo je bila prisutna i književna dijaspora, posebno na štandovima izdavačkih kuća »Lijepa riječ« i »Planjax«, gdje se i najviše predstavljaju novim naslovima. A svoje izlagačke prostore imale su i autorice i saradnice udruženja »Žena sa knjigom«, te društvo pisaca, prevodilaca i bibliotekara Skandinavije. U ovom broju o tome posebno pišemo, a javljaju se i sami autori stihovima i odlomcima iz proze u svojim novim knjigama. Predstavljamo i ovogodišnje bosanskohercegovačke kandidate za nagradu »Astrid Lindgren« - pisce Sanju Seferović Drnovšek i Muhidina Šarića i ilustratorku Enesu Ustamujić Sejdić. Tu je i izvrsni pjesnik, prozaist, esejist i dramski pisac Ranko Pavlović, prvi dobitnik nagrade za književni esej »Zorica Turjačanin«, koju dodjeljuje Institut za dječju književnost BiH.

Dobro došli u svijet knjiga, taj najljepši vrt, da svi zajedno budemo bar dio tog carstva i slobodarstva, čija nam kraljica i carica, Knjiga, poručuje: »Čitaj me!« A mi bismo još dodali: I voli me, kao što i ja volim tebe. I poštuju me, kao što i ja poštuje tebe!

Riječi sa sjevera...

... kao najljepša najava i aprilskog sajma knjiga u Sarajevu

Piše: Anesa KARAICA

Bosanskohercegovačka književna riječ našla je plodno tlo i na sjeveru Evrope, u skandinavskim zemljama, odakle među koricama brojnih i poetskih i proznih izdanja dolazi i u BiH, u mjesta iz kojih su došli njihovi autori, a posebno na Međunarodni sajam knjiga u Sarajevu. A prije toga pisci i knjige se druže u **Geteborgu**, u kojem se održava sajam bosanskohercegovačke knjige, ovog puta već osmi, koji je održan u rustičnim i pomalo industrijski mističnim prostorijama čije zidove krase knjige i veliki prozori koji gledaju pravo na more. U ovoj poznatoj "Geteborškoj književnoj kući" na Heurlinsplatsu (Geteborgs Litteraturhus) srele su se knjige i književnici.

Knjige kao mostovi

Svečano otvaranje ove skandinavske, švedske svetkovine knjige počelo je pozdravom ambasadora BiH u Švedskoj, **Bojana Stošića**, koji je izrazio ponos na postojnost i već dugogodišnju realizaciju ovog sajma. Prigodne riječi prisutnima je uputio i **Samir Deumić**, predsjednik Društva bh. pisaca, prevodilaca i bibliotekara u Švedskoj, kao organizator sajma, čija je ovogodišnja poruka zaokružena motom "Riječi sa sjevera".

Haris Tucaković, predsjednik žirija za dodjelu nagrade „Meho

Baraković", koju dodjeljuje **Društvo pisaca, prevodilaca i bibliotekara**, počastio je prisutne informacijom da je **Senada Bešić** ovogodišnja dobitnica nagrade. Zatim je **Anesa Karaica** kroz razgovor sa moderatoricom Senadom Bešić predstavila tri projekta u kojima je učestvovala, a koji su važni za savremenu bosanskohercegovačku književnost. Prvo je predstavljena zajednička zbirka „**Žena sa knjigom**“ koju izdaje istoimeno udruženje žena književnica, a potom plemeniti projekat imena „**Bosnoljublje**“. čiji je idejni pokretac i organizator književnik **Emir Hasić**. Bosnoljublje je također zbirka više autora koji pjevaju o Bosni i Hercegovini, a ono što je karakteristično za ovu zbirku je da se ne radi isključivo o autorima kojima je Bosna i Hercegovina domovina, nego i o autorima iz čak 14 zemalja. Zbirku je izdalo sarajevsko udruženje književnika „**Nova svjetlost**“. Anesa je predstavila i zajedničku zbirku više autora „**Ples**

na kiši“, čiji je urednik književnik Admir Džibrić iz Lukavca.

Belma Omeragić, spisateljica za djecu i odrasle, kroz vlastitu izvedbu na pozornici, mašući lijepim plavim krilima, predstavila je i dočarala svoju knjigu „Prah plavog leptira“. **Emina Vojniković** predstavila je svoju prvu zbirku kraćih priča „Slike iz djetinjstva“, dok je **Ognjenka Kalajdžić** govorila o svojoj zbirci poezije „Dunjaluk u fildžanu“. Predstavljena je i knjiga „Djevojčica pod šarenim kisobranom“ perspektivne i mlade književnice, dobitnice nekoliko nagrada, **Mirele Delić**. **Samir Deumić** predstavio je svoja dva romana, „Sakupljač sjenki“ i „Lara“, a **Denis Dželić** svoju zbirku pjesama „Klupa plavog različka“. **Amela Isanović** predstavila je svoje dvije knjige, zbirku priča za djecu „Priče o Bosni: Dedo vam priča“, te drugu jezičko-afirmativnu knjigu „Učimo! Ma ne – igramo se!“, gdje djeca kroz igru uče bosanski jezik. **Fatima Klanko-Almulki** predstavila je svoju autobiografsku knjigu „Hem mina hem“, napisanu na švedskom jeziku. a Senada Bešić svoju zbirku pjesama na švedskom jeziku „Diktsamling Diverse“.

Gošća iz Sarajeva **Marija Fekete-Sullivan** predstavila je književni projekat „Style writers now“, te u razgovoru sa **Midhatom Ajanovićem** približila njegovu knjigu „Gađan“, te prevodu ovog djela na engleski jezik, koji je naslovio sam Midhat, „Targeter“. Osim razgovora sa Midhatom Marija je predstavila i roman „Ime i duša“ **Enesa Topalovića**, koju je također prevela na engleski jezik „The name and the soul“.

Milena Rudež predstavila je svoju dvojezičnu knjigu na danskom i bosanskom jeziku „Efterårsdagge/Jesenji dani“, te u razgovoru s danskim pjesnikom Steinar Opstad-om promovirala i njegovu knjigu „Rad i san“, te prevode njegovih pjesama na bosanski jezik. **Rezak Hukanović** je vodio razgovor sa crnogorskim pjesnikom **Saladinom Dinom Burdžovićem** o njegovoj knjizi „El-fatiha za legitimni vojni cilj“, koja je u cjelosti posvećena gradu Mostaru i ratnim i poratnim stradanjima sugrađana ovoga grada. Zatim je Dino pred-

stavio najnovije izdanje Rezakovog autobiografskog romana „Deseta vrata pakla“, koji je prvi put objavljen u Norveškoj 1993., na norveškom jeziku, te novu Rezakovu zbirku pjesama „Pijesak u očima“, koja je objavljena ove godine. **Munira Kovač-Devlić** predstavila je svoje dvije knjige, „Slika za četiri zida“ i „Tišina“, u kojima govori o stanju žena, te ženskoj ulozi i ne/snazi u Bosni i Hercegovini. **Amela Dželić** predstavila je svoju zadnju zbirku priča „Taman“.

Jedan od upečatljivih momenata na Sajmu bh knjige u Geteborgu bio je i poetski blok sa **Renatom Karadžić**, koja je ugostila i predstavila pjesnikinje i književnike koji su govorili svoje stihove ili stihove svojih kolega, među njima; **Enisu Popović-Čengić**, **Indiru Kljaić**, **Smaila Jonuza**, **Emina Musaefendića** i **Nedžada Talovića**.

Knjigom protiv zaborava

Poseban događaj ovog sajma bio je razgovor Renate Karadžić sa **Nijazom Mujkanovićem**, a jedna od tema bila je i njegova knjiga „Zločin sa predumišljanjem“, koja je prevedena i na engleski jezik.

Poruke jedne švedske pisateljice, Astrid Lindgren, i jedne svjetske nagrade za dječju književnost.

Život posvećen djeci

Priredila: Adelaida GRABOVICA,
Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH

Astrid Lindgren Memorial Award: Najprestižnija međunarodna nagrada za dječju književnost, za koju je, baš na ovogodišnjem međunarodnom Sajmu knjiga u Sarajevu, Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH u ovoj godini nominirala pisce Sanju Seferović Drnovšek i Muhidina Šarića, i ilustratoriku Enesu Ustamujić Sejdić.

Astrid Lindgren Memorial Award (ALMA) je međunarodna književna nagrada koja se dodjeljuje u čast švedske književnice Astrid Lindgren (1907–2002). Ovu prestižnu nagradu ustanovila je 2002. godine Švedska vlada, kao izraz zahvalnosti za Lindgrenin dugogodišnji književni rad i humanistički angažman, kroz koji je cijeli svoj život posvetila djeci i njihovim pravima. Osim književnog stvaralaštva, Astrid Lindgren bila je i glasna zagovornica prava djece, a njena djela i dalje odražavaju vrijednosti poštovanja i razumijevanja za najmlađe.

Nagrada iznosi 400.000 eura, što je čini najvrjednijom u književnosti za djecu i jednom od najprestižnijih književnih priznanja na globalnoj sceni. Ova značajna novčana nagrada nije samo priznanje za autorov ili ilustratorov rad, nego i snažna podrška daljem razvoju književnosti za djecu i mlade.

Cilj i kriteriji nagrade

Astrid Lindgren Memorial Award dodjeljuje se godišnje jednom stvaraocu, a može ih biti i više u okviru institucije ili grupe. Nagrada je namijenjena autorima, ilustratorima, usmenim pripovjedačima i organizacijama koji svojim radom doprinose razvoju dječje književnosti i kulture. Kriterijumi za odabir dobitnika uključuju: Kvalitet i originalnost književnog stvaralaštva, posvećenost promociji i očuvanju prava djece na kulturu i obrazovanje, te uticaj na globalnu književnu scenu i doprinos multikulturnom razumijevanju kroz književnost.

Nagrada uvažava radove koji promoviraju vrijednosti humanizma, slobode i jednakosti, koji su bili karakteristični za Lindgrenin stvaralački duh i opus.

Jedan od glavnih ciljeva nagrade je povećanje interesa za književnost za djecu i mlade, kao i promocija prava djece na kulturu na globalnom nivou. ALMA također potiče autore i ilustratore da svoje radove prevode na druge jezike, čime se djeci širom svijeta omogućava pristup kvalitetnoj literaturi, dok se istovremeno otvaraju vrata za bolje razumijevanje različitih kultura i običaja.

Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH: Kandidati za ALMA-u

Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine je od 2007. godine nacionalno nominacijsko tijelo za Astrid Lindgren Memorial Award. Kroz formiranu komisiju, koja se sastoji od osam članova, svake godine se biraju najistaknutiji kandidati iz BiH koji će

konkurirati za ovu prestižnu nagradu. Komisija odabire autore, ilustratore i institucije koji svojim radom ostvaruju značajan doprinos razvoju dječje književnosti i promociji kulture.

U prethodnim godinama, Biblioteka je kandidirala istaknute autore i ilustratore kao što su: Biserka Alikadić, Ljubica Ostojić, Ranko Pavlović, Ferida Duraković, Ismet Bekrić, Alija H. Dubočanin i mnoge druge ličnosti koje su se istaknule svojim radom u oblasti književnosti za djecu i mlade.

Za 2025. godinu, Nacionalna i univerzitetska biblioteka BiH je nominirala tri značajna kandidata:

Sanja Seferović Drnovšek – književnica i edukatorica koja živi i radi u Čikagu, gdje je aktivna u američkim osnovnim školama kao učiteljica. Sanjin rad u oblasti književnosti za djecu i mlade svestran je i duboko posvećen razvoju obrazovanja i kulture. Članica je Društva pisaca BiH, a njeno književno stvaralaštvo obuhvata raznovrsne tematske sfere, uključujući obrazovanje, međukulturne dijaloge i prava djece. Sanja je autorica knjiga koje potiču djecu na razmišljanje o važnim temama, poput prijateljstva, ljubavi prema prirodi i potrebama za pravima djece. Njene knjige su često inspirirane njenim iskustvom rada s djecom, te posvećenost emocionalnoj i intelektualnoj dobrobiti mladih čitatelja čini njen rad posebnim.

Muhidin Šarić – pjesnik i dramski pisac iz BiH, autor brojnih knjiga za djecu. Šarić je poznat je po svojim literarnim djelima koja su živjela i van granica BiH. Njegova djela su uvijek puni ljubavi, suosjećanja i dubokog poštovanja prema djeci i njihovim pravima. Pjesme Muhidina Šarića govore o važnosti mašte, kreativnosti, ali i socijalnih vrijednosti koje djeca trebaju razvijati kroz književnost. Osim što piše za djecu, Šarić je također priznat i kao dobitnik nagrade Društva pisaca BiH za svoje književno stvaralaštvo. Šarić svojim djelima doprinosi stvaranju svijeta u kojem djeca nisu samo pasivni čitatelji, nego aktivni učesnici u procesu stvaranja i razumijevanja svijeta oko sebe.

Enesa Ustamujić Sejdić – ilustratorica čiji radovi uljepšavaju mnoge knjige i slikovnice bh. pisaca, stvarajući slikovite, emotivne i duboko simboličke prikaze koji djeci pomažu da lakše shvate i dožive književne svjetove. Enesina umjetnost je prepoznatljiva po bogatstvu boja, maštovitim formama i sposobnosti da prenese atmosferu i emociju iz književnog djela u likovne prikaze. Kao ilustratorica, Enesa ima nevjerovatnu sposobnost da kroz slike stvori bogate, emocionalno snažne prikaze koji djecu podstiču na razmišljanje, stvaranje i učenje. Njene ilustracije često nadmašuju samu knjigu, stvarajući duboko emotivnu povezanost između djece i likova u knjigama.

Nagrada kao poruka svijetu

Astrid Lindgren Memorial Award je mnogo više od književne nagrade. Ona je simbol globalne posvećenosti očuvanju i promociji književnosti za djecu. Kroz dodjelu ove nagrade, svijetu se šalje jasna poruka: prava djece na obrazovanje, kulturu i čitanje nisu samo obaveza društva, već i temelj na kojem treba graditi budućnost. Kroz rad autora i institucija koje nagrada prepoznaje, svijet postaje bogatiji, kulturno raznolikiji, a djeca imaju priliku rasti uz najbolje što literatura može ponuditi.

Djela Muhidina Šarića

Knjige neprolazne ljepote

I ovogodišnji Međunarodni sajam knjiga u Sarajevu bio je u ozračju izabranih djela poznatog bosanskohercegovačkog pisca za djecu, Muhidina Šarića, koji je za svoj opus odavno dobio i nagradu „Nasiha Kapidžić Hadžić – Vezeni most“ u Banjaluci. Izdavač ovog kompleta od šest knjiga, koji je dobio i glavnu nagradu ove svetkovine knjiga, poznata je izdavačka kuća čiji nas urednik, pisac Šimo Ešić, uvodi u svijet Šarićevih poetskih i proznih ostvarenja, da bi u taj vez utkao i izvode iz kritika i osvrta književnih kritičara i pisaca.

„Postoje pisci koji su svojim opusom stekli prepoznatljivost, da se već pri samom spomenu njihovog imena kreira i horizont očekivanja te asocijacija na njihovu poetiku, pa približno znamo kakav svijet nas čeka unutar novih korica; takav pisac je i Muhidin Šarić“, ističe pisac i urednik Šimo Ešić. „Nastavljajući seriju izabranih djela naših najznačajnijih autora (Branko Ćopić, Šukrija Pandžo, Nasiha Kapidžić – Hadžić, Irfan Horozović, Skender Kulenović, Šimo Ešić), a u povodu osamdeset godina života i pedeset godina umjetničkog rada objavili smo Šarićeva Izabrana djela za djecu. U šest knjiga je izbor iz poezije i tri dječja romana – najbolje iz bogatog opusa ovog našeg značajnog pisca. Knjige neprolazne ljepote, duhovite, sjetne, tople, mudre – onakve kakve su poželjne u rukama djece, roditelja, vaspitača...“

PODI KUĆI je prva knjiga za djecu napisana poslije desetogodišnjeg prognaničkog boravka u Austriji u Gracu. Evo šta kaže sam autor o toj knjizi: „To nije bila samo poezija, to je bila zbilja, i kada sam to shvatio, spakovao sam kofere i krenuo na zgarište svoje kuće.“

BENKO je roman o prijateljstvu, pomirenju i dobroti, o plemenitom snu da se ovaj naš nesavršeni svijet promijeni nabolje.

CVRKUTANKA i PONEKAD NA ČASU su dvije knjige u Izboru spojene u jednu. Prvo izdanje Cvrkutanke objavljeno je 1988. u Izdavačkoj kući Svjetlost Sarajevo u biblioteci Bambi. 2000. godine je uvrštena u lektiru i doživjela je pet svojih izdanja. 2008. godine izašla je zbirka poezije za djecu: Ponekad na času.

SUNCE ISPOD KIŠOBRANA je nova zbirka poezije za djecu i u Izabranim djelima se pojavljuje prvi put. „Sunce ispod kišobrana je zrela i dobro napisana zbirka pjesama za djecu. Osnovna ideja vodilja je ukazivanje na dragocjenost prirodne dobrote sa kojom se djeca rađaju, te njegovanje i razvijanje moralnih vrлина kroz život.

BAJKA O GAVRANU GAKU je roman za djecu objavljen 2018. godine. Prvonagrađeni je roman Nagradom „Mala vila“ koju je te godine ustanovila Izdavačka kuća „Lijepa riječ“ za izvrsnost u dječijoj literaturi. Te iste godine Žiri Međunarodnog sajma knjiga u Sarajevu proglasio ju je za najbolju dječiju knjigu na Sajmu.

PRVA LJUBAV - PRVI PUT je roman objavljen 2021. godine. Za kratko vrijeme doživio je dva izdanja. To je romaneskno-poetski ulazak u vrijeme kojim se najmanje bave savremeni bosanskohercegovački pisci: vrijeme dječastva i djevojaštva, prvih ljubavnih sanjarija prećutnih velikih, a nježnih riječi, kojih je duša puna, a jezik nikako da ih izgovori, prvih sastanaka i šetnji, prvih dodira ruku, ljubavnih poruka, zagrljaja i prvog poljupca, bojažljivog i kratkog, a neprolaznog, prvih radosti i boli, bez koje nema čuda prve ljubavi. Šarićev ulazak u taj prostor književnosti za mlade je dobrodošao jer je uspješan i drukčiji od onog što je o tome već napisano.

I ova godina će biti u znaku Šarićevih čudesnih knjiga. I njegova nova nominacija za nagradu „Astrid Lindgren“ bit će lijep povod da se još više družimo s autorom i njegovim djelima neprolazne ljepote.

Čarolije od riječi i boja

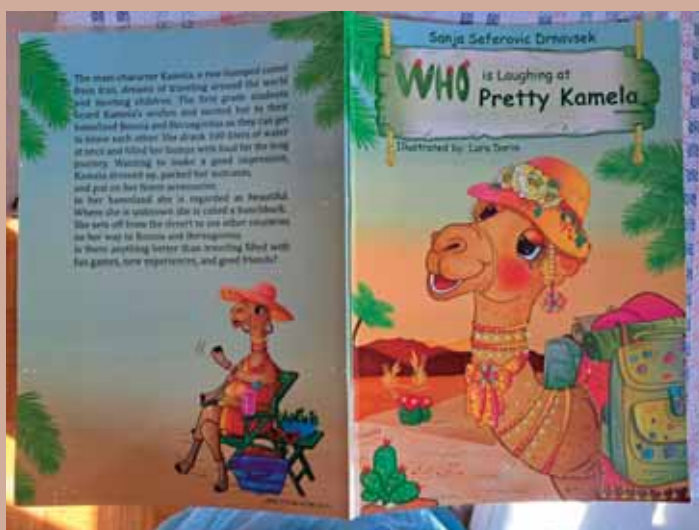
A čarobnjakinje su književnica Sanja Seferović Drnovšek i ilustratorka Enesa Ustamujić Sejdić, koje su i ovogodišnje kandidatke za nagradu »Astrid Lindgre«.

Književnica koja najviše piše za djecu, stvarajući bajkovite svjetove, **Sanja Seferović Drnovšek**, i likovna umjetnica, koja tim svjetovima i dječijim knjigama daje poseban doživljaj, **Enesa Ustamujić Sejdić**, susretale su se ovog aprila i maja na Sajmu knjiga u Sarajevu i na Festivalu dječje umjetnosti FEDU, također u glavnom gradu BiH. Zajedno su širile ljepotu i na mnogobrojnim promocijama knjiga i susretima sa djecom, a i sa starijima koji u sebi nose ljepotu djetinjstva.

A njihov najljepši susret bio je – na stranicama jedne knjige, koju je Sanja odjenula u bajkovito, poetsko ruho od riječi, dok je onda tom ruhu novu ljepotu i maštovistot dala Enesa; riječ je o knjizi za djecu koja je istovremeno i stvarna i začarana, a koja se zove: **»Istinite čarolije«**. Ta knjiga je zablistala i među knjigama na 36. međunarodnom sajmu knjiga u Sarajevu, i dobila je i posebnu sajamsku nagradu – za najbolje oblikovanu knjigu, »Ljepoticu sajma.«

»Umjetnost je jezik srca!« ove njihove riječi krasi i ovu saradnju, i njihova djela – knjige. Djelić te ljepote doživljavamo, evo, i na stranicama ovog broja »Šeher Banje Luke«.

RANKO PAVLOVIĆ
PRVI DOBITNIK NAGRADE
„ZORICA TURJAČANIN“

O knjigama i piscima

Pisac iz Banje Luke Ranko Pavlović prvi je dobitnik Nagrade „Zorica Turjačanin“ - za zbirku eseja o književnosti za djecu „Djetetu, iz duše djeteta“, koja mu je svečano uručena na Međunarodnom sajmu knjiga u Sarajevu. Ovo priznanje ustanovio je nedavno osnovani Institut dječje književnosti u BiH sa sjedištem u Tešnju, uz podršku izdavačke kuće „Lijepa riječ“ iz Tuzle koju vodi pjesnik Šimo Ešić.

Ustanovljena je i Nagrada „Muris Idrizović“, koja se dodjeljuje za esej o književnosti za najmlađe. Stručni žiri je jednoglasnom odlukom prvu nagradu za esej (književni prikaz, kritiku) dodijelio Melidi Travančić za tekst „Iskrivljena slika, ogledalo i druge varke: Suočavanje sa stereotipima u književnosti za djecu Sanje Seferović - Drnovšek“. Druga nagrada za esej „Savremeni poetski teatar Edine Šarić“, pripala je Senadi Užičanin, a treća za esej „Metaforično-alegorijski postupak, ekokritički okvir i etički aspekt u knjiži pustolovine Žirka Nemirka Šime Ešića“ Danici V. Stolić.

Novi pogled na stvaralaštvo za djecu

Za zbirku eseja Nagrada „Zorica Turjačanin“ dodjeljuje se samo jednom autoru. U saopštenju stručnog žirija, koji su sačinjavali prof. dr. Vildana Pečenković (Bihać), prof. dr. Mirzana Pašić Kodrić (Sarajevo) i prof. dr. Milutin Đuričković (Beograd), između ostalog piše:

„Pavlović, i sam višestruko nagrađivan pisac za djecu, sakupio je u ovoj zbirci eseje, prikaze i kritike o savremenoj književnosti koji nude jedinstven uvid u promjene koje se dešavaju u književnosti za djecu od kraja XX do početka XXI stoljeća. Knjiga je podijeljena u četiri cjeline: *Uvod u cjeloživotno djelo* u kojem su tri eseja (o bajkama Grozdane Olujić, poeziji Đure Stipanovića i stvaralaštvu Đure Maričića); *Od knjige do knjige* (sa preko dvadeset kratkih zapisa o knjigama i piscima za djecu), *Iza plišane zavjese* (o dramskim tekstovima za djecu Valentine Milačić, Saše Terzića, Željka Miloševića i Brankice Radonjić) i *Kritički pogledi* (o dosadašnjoj

kritičkoj produkciji Cvijetina Ristanovića, Svetozara Ličine i Ljubomira Milutinovića).

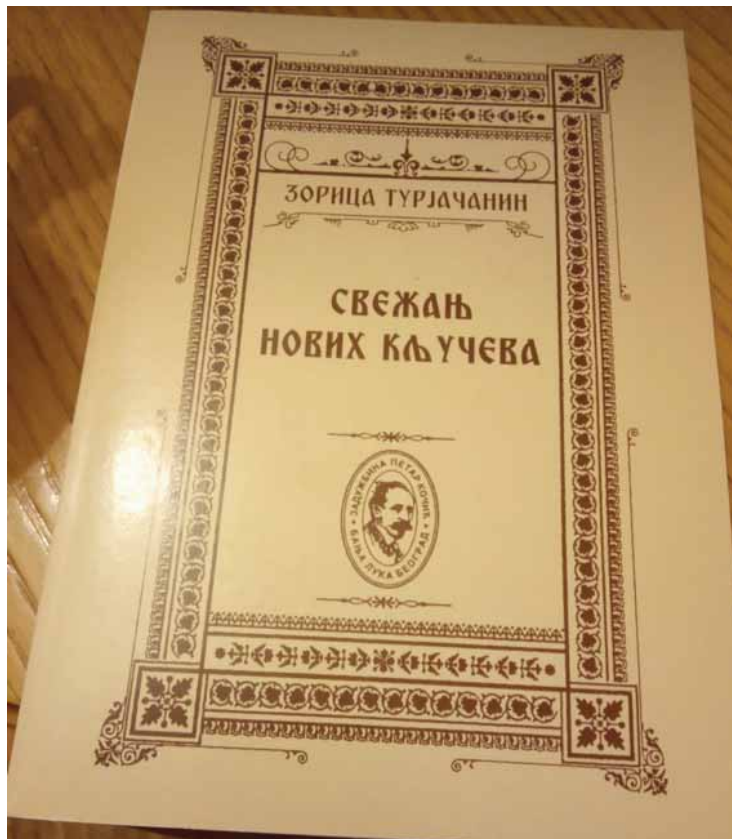
Ovakvom strukturom Pavlović je obuhvatio cjelokupno stvaralaštvo za djecu ne samo u okviru bosanskohercegovačke, nego i šire, regionalne produkcije, te ponudio jedan nov pogled na stvaralaštvo za djecu i mlade.

Sveobuhvatan Pavlovićev metodološki pristup piscima i djelima književnosti za djecu i razumljiv kritički obzor, te struktura djela razlog su što je navedeno djelo prepoznato u akademskoj zajednici i od stručnog žirija ocijenjeno kao najbolje u izboru prijava pristiglih na objavljeni konkurs.“

„Ključevi zlatnih vrata“

- Višestruko sam obradovan ovom nagradom – kaže Pavlović. - Prvo, što je ustanovljena nagrada koja nosi ime neumorne, uvijek dobronamjerne, istaknute književne kritičarke prof. dr. Zorice Turjačanin, koja je cijeli svoj stvaralački vijek posvetila tumačenju i popularisanju književnosti, naročito one koja je namijenjena najmlađima. Drugo, Zorica Turjačanin objavila je na desetina kritičkih osvrta na moje knjige, posebno iz oblasti književnosti za djecu, dajući mi tako podstrek da istrajem u pisanju knjiga čije je cilj da djetinjstvo čitalaca učine ljepšim, smislenijim i bogatijim. Treće, drago mi je što će biti objavljena knjiga u kojoj sam nastojao da osvjetlim književno stvaralaštvo za djecu desetina pisaca.

Zorica Turjačanin najveći dio svog stvaralačkog rada posvetila je analizi, tumačenju i popularisanju književnosti za djecu. Njena bibliografija sadrži više od 500 jedinica, među kojima su najznačajnije knjige „Ključevi zlatnih vrata“ i „Svežanj novih ključeva“. Objavljivala je u mnogim časopisima, zbornicima i listovima na cijelom području bivše Jugoslavije, učestvovala na naučnim skupovima. Bila je profesor na Višoj pedagoškoj školi, kasnije na katedri književnosti Filozofskog fakulteta u Banjoj Luci. Umrla je 2018. u 81. godini života.

O JEDNOM PJESNIKU I JEDNOM KRITIČARU

(Odlomci iz Pavlovićeve zbirke „Djetetu, iz duše djeteta“)

Postoje pisci koji, kako to svojim nazivom kazuje i jedan književni blog, žive na lošoj adresi. Među njima je bio i Đuro Maričić (1934 – 2018), književnik koji je živio i stvarao u Hrvatskoj, tačnije u selu Žažina kod Siska, nekad značajnog industrijskog grada u kome je, kao vrijedan i zapažen inženjer, proveo gotovo cijeli radni vijek. Kao srpski pisac izvan matice odavno nije bio u fokusu srpske književne kritike, kao što ni ta zemlja nastala raspadom bivše nam zajedničke države nije bila baš zainteresovana za stvaralaštvo koje ne spada u korpus hrvatske književnosti. Tako je ovaj pisac praktično bio – ničiji, bar kad je u pitanju kritičko osvjetljavanje njegovog djela.

Maričić je rođen 1934. godine u Hašanima, rodnom selu svog slavnog starijeg zemljaka Branka Ćopića i od prvih književnih koraka trudio se da ga slijedi, ali da nikada ne padne u njegovu sjenku već da ide putem koji sam sebi utire. Osnovnu školu završio je u rodnom selu i Bosanskoj Krupi, gimnaziju i elektrotehnički fakultet u Zagrebu, gdje je kratko radio, a zatim prešao u Rafineriju nafte Sisak i tu ostao do izbivanja ratnih sukoba početkom devedesetih godina prošlog vijeka. Kao istaknuti stručnjak u svom poslu, društveni i kulturni radnik i internacionalni šahovski sudija nije želio da napusti zemlju čijem razvoju je dao veliki doprinos, ali je ipak bio prisiljen da se preseli u selo Žažina kraj Siska, gdje je živio, cijelim bićem predan književnosti.

(...)

Đuro Maričić je bio jedan od najplodnijih srpskih pisaca za djecu koji su živjeli i stvarali na području Hrvatske. To što je –

da ponovimo – bio na „lošoj adresi“, dakle, na neki način „ničiji“, ne bi trebalo da odvraća pažnju književne kritike sa njegovog pjesničkog i proznog djela za najmlađe koje nesumnjivo zaslužuje da bude temeljito sagledano i smješteno na ono mjesto koje mu pripada.

(Iz eseja „Snažan autobiografski pečat“)

X X X

Kada vrstan poznavalac savremene književnosti, naročito one koja je posvećena djeci, kakav jeste prof. dr Cvijetin Ristanović (Modran, 1937, živi i stvara u Bijeljini), promišlja književne fenomene koji su aktuelni u ovom, kao što će biti i u nekom budućem vremenu, onda dobijemo djelo kojim će podjednako biti zadovoljni i književna kritika i čitaoci. Takav zaključak stiže se nakon iščitavanja brižljivo pisane knjige Kritički (p)ogledi (Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Istočno Sarajevo, 2006) u koju je ovaj penzionisani univerzitetski profesor, veoma prisutan u književnom životu i književnoj periodici, uvrstio šest ogleda o piscima i njihovim djelima namijenjenim najmlađim čitaocima i osamnaest prikaza knjiga objavljenih posljednjih godina u našim časopisima ili, u vidu odlomaka iz recenzija, u knjigama koje je preporučio za objavljivanje.

Knjigom „Vrednovanje književnog teksta“ prof. dr Cvijetin Ristanović potvrđuje da vrlo ozbiljno prilazi razmatranju književnih fenomena, bilo da se bavi književnom teorijom, književnom istorijom ili književnom kritikom. On se ne zaklanja samo za provjerene književne autoritete nego opservira i one pisce i knjige koji polako ali sigurno izlaze iz anonimnosti. Posebnu pažnju zaslužuju oni njegovi ogledi o književnosti za djecu, kakvih nedostaje u našoj savremenoj književnoj misli.

(Iz eseja „Kritičar kome se vjeruje“)

"Žena sa knjigom" - među knjigama Glas koji se čuje...

Piše: Anesa KARAICA

Književni glas "Žena sa knjigom", udruženja književnica i ljubitelja umjetnosti, na ovogodišnjem Sajmu knjiga bio je pravo otkriće i daleko se je čuo. O tome svjedoče brojne promocije, priznanja, druženja i stvaranje posebne atmosfere u kojoj je lijepa riječ nalazila put do srca i prepuštanja čarima čitanja.

Prema riječima **Edhije Mahić**, predsjednice ovog udruženja, sarajevski sajam knjige 2025. bio je više od kulturnog događaja:

"Za naše Udruženje bio je to praznik riječi, ženske kreativnosti, zajedništva i uspjeha. Kao predsjednica Udruženja, imala sam odgovornost da organizujem cjelokupno predstavljanje: od pripreme i vođenja štanda, preko prodaje knjiga naših članica, do koordinacije promocija i javnih nastupa. Naš štand na Sajmu bio je živa tačka susreta gdje su se svakodnevno okupljali posjetoci, autorke, novinari i ljudi dobre volje. Ponosno ističem da su tri televizijske kuće izrazile interes da snime emisije o našem udruženju i našim članicama, što potvrđuje rastuću prepoznatljivost i uticaj koji imamo u književnom prostoru regiona."

Nagrade i priznanja

Nekoliko članica udruženja "Žena sa knjigom" na ovogodišnjem Sajmu knjiga i učila u Sarajevu nagrađene su svojom književnom doprinomom, što je još jednom pokazalo žensku snagu i autentičnost u književnom stvaralaštvu. **Vildana Stanišić** dobila je nagradu izdavačke kuće "Lijepa riječ" iz Tuzle za najbolji debitanski roman - "Aidu". Izdavač "Dobra knjiga" Sarajevo i autorica knjige "Snovite priče" **Marija Fekete-Sullivan**, čiji je ilustrator **Lidija Sejdinović**, dobitnici su posebnog priznanja sajamskog stručnog žirija. Dvojezična knjiga "Istinite čarolije/Wonderful wanderings" autorice **Sanje Seferović Drnovšek**, koju je dizajnirala **Enesa Ustamujić Sejdjić**, dobila je sajamsku nagradu za najbolje oblikovanu knjigu.

Tokom Sajma Udruženju "Žena sa knjigom" pristupnice je uručilo čak deset novih članica, među kojima i Farah Trešnjo koja

tek navršava 11 godina, a već se etablirala u svijetu književnosti svojom knjigom "Izvodili smo bijesne gliste na raspustu".

Zajednička zbirka

Uz pojedinačne promocije i razgovore, na Sajmu su se predstavile i sve članice - zajedničkom pjesničkom zbirkom "**Žena sa knjigom**", koja je pobudila veliko interesovanje publike. To s posebnim zadovoljstvom ističe predsjednica Udruženja Edhija Mahić, skromno dodajući da je i sama imala čast da predstavi i svoju novu knjigu za djecu "Vilinske tajne", što je bio važan trenutak za njen lični i autor-ski razvoj.

Saradnjom ŽKUD-a "Željezničar", ansambla "AŠK Sevdah", te udruženja "Žena sa knjigom", organizovana je večer poezije i sevdaha, kao poseban kulturni trenutak koji je spojio kako riječi i muziku, tako i emociju i identitet, te na taj način podsjetio na duboke veze između književnosti i duhovnosti u našoj domovini.

Zabilježili smo i riječi zahvalnosti upućene članicama Sanji Seferović Drnovšek, Tatjani Koso Trešnjo, Ildi Grabovica Arnautović, Editi Mulaosmanović, Zlati Memišević, Saneli Kuko, Senadi Kadribašić, Tahani Komarica, Lidiji Sejdinović, Mariji Fekete-Sullivan, i svima drugima, na izuzetnoj podršci i doprinosu promociji Udruženja čija je prisutnost i angažman od neprocjenjive vrijednosti. Predsjednica Udruženja Edhija Mahić naglašava "da je Sajam knjige 2025. još jednom potvrdio da „Žena sa knjigom“ nije samo udruženje, nego pokret koji je snaga riječi i sestrinstva, koji širi prostore slobode i izraza",

Nastavljamo dalje – s još više inspiracije, međusobne podrške i ljubavi prema književnosti, ističu u ovom udruženju lijepih riječi, pripremajući se za ovogodišnji književni festivala „Žena sa knjigom“ koji će se održati u nekoliko gradova; Mostaru, Stocu, Sarajevu, Visokom, Kaknju i Travniku, te ovom prilikom pozivaju sve ljubitelje književnosti da ih podrže. I time što će čitati njihove knjige i tako oživljavati poruke samog Sajma knjiga i svake knjige posebno: **Čitaj me!**

SAJAM KNJIGA 2025

Sa piscima, prevodiocima i bibliotekarima iz Švedske – među knjigama.

Lirski dnevnik izgnanstva

Piše: Denis DŽELIĆ

Na ovogodišnjem Sarajevskom sajmu knjiga sudjelovao sam u okviru Društva bosanskohercegovačkih pisaca, prevodilaca i bibliotekara iz Švedske – udruženja koje predano radi na promoviranju naših pisaca u dijaspori, kao i autora iz Bosne i Hercegovine u inozemstvu.

Ove godine, po četvrti put zaredom, Društvo je samostalno bilo dio ove čudesne svetkovine knjiga u Sarajevu.

Iza ozbiljnih korica knjiga stajali su njihovi autori – pisci koji su u riječi utkali sudbine, ljubavi, tuge i snove. Došli smo iz raznih evropskih zemalja, natrag u svoju domovinu, da predstavimo ono što stvaramo i ono što jesmo.

Skenderijom su odzvanjali valovi smijeha, unatoč licima ozbiljnosti. Ispod tih maski otkrivala su se neka druga lica – topla, vedra, iskrena. Naš štand bio je posebno živ, prepun susreta, razgovora, čitanja...

Tu su bili i Samir Deumić, Branko Tomić, Emina Vojniković, Belma Omeragić, Milena Rudež, Vezuv Bašić, Renata Karadžić, Amela Dželić, Rezak Hukanović, Mirela Smajić, Siradj Duhan, Enisa Bukvić... i brojni

drugi posjetitelji koji su navraćali, razgovarali i podržavali – među njima i Marija Fekete-Sullivan, Ibrahim Spahić, Gradimir Gojer, Željko Ivanković, Henda... Bilo je i nagrada i priznanja – Mileni Rudež, Samoiru Deumiću i Darsonu, za doprinos knjizi i njenom čitanju i ozračju.

Zajedno, riječima smo gradili mostove – između jezika i srca, između dijaspori i domovine.

Predstavio sam se s dvije nove knjige.

„Klupa plavog različka“

Svaka klupa nosi svoju priču, a svako sjedenje je susret sa samim sobom.

U svojoj najnovijoj knjizi *Klupa plavog različka* vodim čitatelja na lirsko putovanje kroz melanholične pejzaže vlastite duše – duše prognanika, sanjara i čovjeka zaljubljenog u riječ. Klupa, taj naizgled običan predmet, postaje simbol mog unutarnjeg svijeta – mjesto gdje se prošlost i budućnost dodiruju, a sadašnjost se ogoli i pokaže u svom punom svjetlu.

Kroz mozaik kratkih priča, eseja i pjesama pišem o ljubavi, gubitku, za-

Pisci na okupu

Belma, Amela, Emina i Renata

vičaju, usamljenosti i snovima. Svaka klupa u ovoj knjizi ima svoje ime, svoj glas i svoju poruku – od „klupe spasa“ do „klupe zavjeta“ i „klupe NN“. One zajedno čine moj emocionalni dnevnik izgnanstva, ali i univerzalnu potragu za smislom, koja se tiče svakoga od nas.

Moj stil je duboko lirski, bogat metaforama i prožet filozofskim mislima. Ne pišem iz kalkulacije – pišem iz srca. I vjerujem da se to osjeti u svakom retku. Moja proza je tiha, ali čujna, protkana sjećanjem, tugom, ali i neugaslom nadom.

Klupa plavog različka nije knjiga koju čitaš u jednom dahu – ona se doživljava. S njom se sjedi, kao na klupi u parku, i u toj tišini dijele se vlastita razmišljanja. Ovo je knjiga za one koji traže dublje značenje, za one koji znaju koliko tišina može boljeti, ali i koliko poezija može liječiti.

„Pjesnik“

Poezija za mene nije samo forma – ona je disanje duše u riječima. U knjizi *Pjesnik* išao sam korak dalje u svom poetskom izražaju, stapajući granice između proze i poezije u jedinstvenu sintezu lirskog života. Ova zbirka je moj duhovni dnevnik – dnevnik izbjeglice, romantičara, sanjara, hodača po rubovima sjećanja i snova.

Koristim stih kao sredstvo intimne borbe i ljepote, kao suočavanje sa zaboravom i boli, ali i kao slavljenje ljubavi, domovine i same umjetnosti

Denis sa damama

Denis Dželić i Samir Deumić

Publika je sa pažnjom pratila sajam

pisanja. Moje pjesme nisu samo refleksije – one su svjetionici u magli svakodnevice. Metaforične su, dirljive, ponekad gorke, ali uvijek duboko ljudske.

Knjiga je bogata simbolima koji za mene imaju posebno značenje: leptir, klavir, papirni čamac, most pjesnika, flaster za ranu... Svi oni čine jedno veliko pjesničko more u kojem se ne pliva tehnikom, već snagom srca.

Stilski, *Pjesnik* odiše iskrenošću, toplinom i ranjivošću. Ne bježim od teških tema – smrti, gubitka identiteta, bolesti, egzila – ali im pristupam s dostojanstvom, pretvarajući vlastite rane u umjetnost.

Ova knjiga je i moj intiman hommage voljenima: Seni, domovini, književnim uzorima, ali i samoj Poeziji. Pišem i o zaboravu – tom najtiššem ubici – ali ne prestajem vjerovati u snagu riječi.

Pjesnik nije knjiga, da je samo čitaš – s njom se razgovara, tiho i u četiri oka. Ona je moja ispovijest, priznanje i molitva. Ovom knjigom potvrđujem ono u što duboko vjerujem: pjesništvo nije samo zanat – ono je način da se preživi.

*

Vratio sam se u Dansku obogaćen iskustvom, ispunjen ljubavlju prijatelja, radostan i nadahnut – spreman za nove književne poduhvate.

Dodjela priznanja

Lirski dnevnik izgnanstva

Djetinjstvo je beskrajna bajka

Čitajte bajku koju je napisao Ismet Bekrić, a ilustrovala Sanela Husić Musabašić, koji su i u Švedskoj doživjeli svojevrsno priznanje – prošle godine su bili nominirani za najveću svjetsku nagradu u književnosti za djecu, nagradu »Astrid Lindhgren«, Bekrić kao pisac a Sanela Husić Musabašić za ilustracije.

Ovom bajkom, koju nam je sa svojim ilustracijama poslala akademka likovna umjetnica i ilustratorica Sanela Husić Musabašić, s molbom da je objavimo, pjesnik i bajkar Ismet Bekrić, naš saradnik, zaokružuje svoj bajkarski opus, predstavljen i na ovogodišnjem Sajmu knjiga u Sarajevu. Izdavačka kuća »Lijepa riječ«, izdavač Bekrićevih bajkovitih knjiga, predstavila je na ovogodišnjoj svetkovini knjiga Bekrićeve bajkovite pjesme »Svako svoju bajku ima«, te najavila i druženja s njegovim bajkama, u novom proširenom izdanju »Drvenog konjića«, koji se ranije okitio i nagradom Društva pisaca BiH za najbolju knjigu za djecu. Predgovor za novo izdanje »Drvenog konjića« napisala je prof. dr Vildana Pečenković, dekan Pedagoškog fakulteta u Bihaću, naglasivši da je i za nju, kao i za pisca Ismeta Bekrića, i samo djetinjstvo jedna beskrajna bajka. Ovu Bekrićevu knjigu predstaviti ćemo opširnije u našem broju koji će biti i u znaku »Vezanog mosta« u Banjaluci i Tuzli, i to sa uvodnim tekstom iz pera izvršne poznavateljice književnosti za djecu, s posebnim osjećajem baš za bajke.

A sad se prepustite bajci u kojoj se možete družiti i sa noćnim patuljcima, s kojima su se susretali i dječak Ami i njegova baka, koju je zvao Nani.

Noćni patuljci

Kada se pogase sva svjetla u kući, i kada noć osvoji svaki kutak sobe, Ami ne želi da se odmah preda snu. Oči mu traže ob-

rise u tmini, a uši osluškiju glasove i šumove koji kao da dolaze sa svih strana – kroz odškrinut prozor, sa potkrovlja, ispod vrata, sa ormara...

Šu, šu, šu... Ko se to ljuljuška na grani što se privukla prozoru? Kvrerr, ccc, hankkk... Ko se to provlači kroz ključaonicu? Cvnk, trrrss, pljus... Kakvi to neobični sklopovi suglasnika dopiru iz kuhinje? Skrč, skrrr, skok... Ko to skakuće na ormaru?

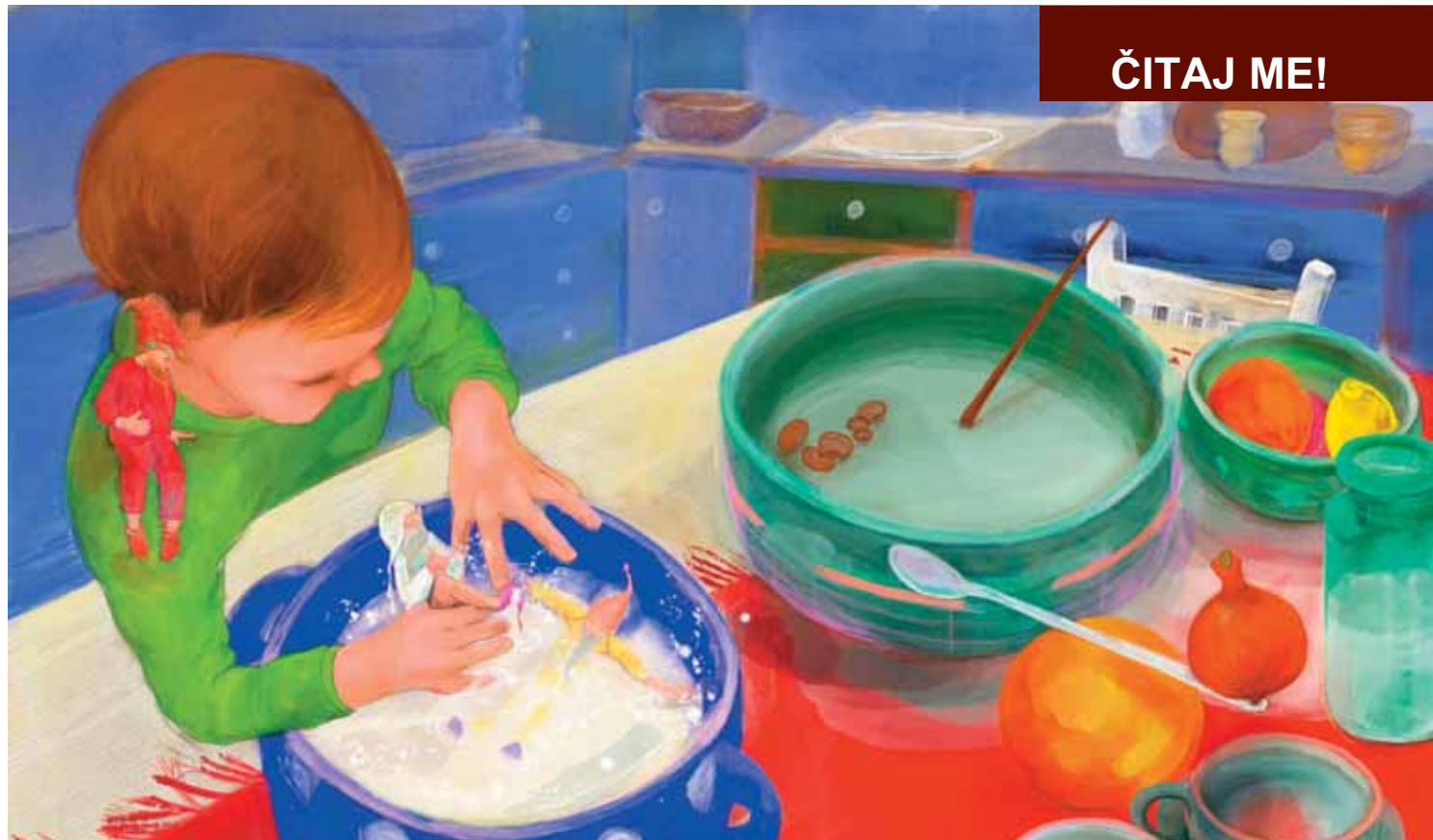
Noćna soba, gledana i osluškivana ispod pokrivača, doima se kao započeta bajka koja zove u svoj svijet. Možda je potkrovlje puno patuljaka koji noću silaze u sobe, da potraže koju mrvicu kruha ili gutljaj mlijeka, ili da se, jednostavno, tu ugriju i poigraju?

Te noći Ami je u sobnoj tami ponovo tražio obrise čudnih likova. Dugo nije mogao zaspati. Činilo mu se kao da iz kuhinje dopiru neki nerazgovjetni glasovi, neko cangrljanje i lupkanje poklopaca. Ustao je i provirio u kuhinju, ne paleći svjetlo, da ne probudi baku koja je tu spavala na sećiji. Nani – kako je od milja zvao svoju baku – voljela je baš tu sećiju, jer ju je podsjećala na djetinjstvo. Lupkanje je utihnulo, samo se čulo nanino disanje, praćeno neravnomjernim, povremenim hrkanjem. Ami se vratio u svoju sobu, svojoj postelji, ali je ostavio odškrinuta vrata. Ubrzo je zaplovio pučinom snova. Sanjao je patuljke kako se uspinju na njegov nos. A onda ga je iz sna trgnuo neki tih, ali prodoran, uplašen glas:

»Hej, hej, probudi se! Brzo, pomagaj, utušiće se...!«

Ami je osjetio da mu neko, ili nešto, skakuće po licu, od nosa do uha.

»Ko je to!? Šta se to zbiva?« upitao je začuđeno,

pokušavajući da uhvati tog skakavca.

»Ja sam! Ja! Skočko! Patuljak! Brzo, pomagaj, Hoćko je pao u mlijeko... A za njim i Noćko... Tuše se!« zapomagao je neznani noćni posjetitelj.

Ami je skočio iz kreveta i požurio prema kuhinji, a patuljak Skočko držao se za njegovo uho.

»Na stolu su, u kuhinji. Upali su u lonac s mlijekom! Samo, molim te, ne pali svjetlo!« govorio je Skočko.

Začas su bili u kuhinji, a Ami je skinuo sa lonca već dopola pomaknut poklopac i zaburio ruku u mlijeko. Među prstima je osjetio noćne patuljke iz čijih se odjeća cijedilo mlijeko. Izvukao ih je i položio na sto. Jedan je izbacivao višak tekućine iz svoga trbuha i pluća, a drugi mu je ljutito dobacivao:

»Jesam li ti rekao, da se ne spuštaš u lonac!? A ti, hoću pa hoću! Eto, mogli smo se obojica utušiti!«

»E, taj, što se ljuti, to je Noćko!« počeo je objašnjavati patuljak Skočko koji se niz Amijevu ruku spustio na stol. »Uvijek se ljuti zbog Hoćka, koji svuda hoće da stigne, svugdje da zaviri, sve da oproba!«

»Ma, što se ti za sve brineš? Nisi morao skakati za mnom u lonac, sam bih se ja već nekako izvukao. Dovoljno je bilo da si mi samo spustio kakav konopčić, ili da si mi dodao drvenu kašiku uz koju bih se lako uspuzao!« začule se se zatim druge, glasnije, riječi, sigurno Hoćkove, kojega je Skočko počeo smirivati:

»Ma, tiše, probudit ćeš Amijevu baku, a možda i cijelu kuću! A šta ćemo onda, posebno ako upale svjetlo!?«

Do Amija su dopirale samo riječi patuljaka, ali ih nije mogao vidjeti u tmini. Samo se naziralo kako se na stolu, iza lonca, premiču i gurkaju neke figurice, kao da se tri dječija prsta prepliću i raspliću.

Žagorenje i lupkanje probudili su Amijevu baku.

»Ko je to?« upitala je pomalo uplašeno.

»Ja sam, nani, ja, Ami!« odgovorio joj je unuk.

»Ma šta to radiš u mraku, što ne upališ svjetlo?« zapitala je baka, podižući se sa sećije.

»Ma, nani..., ma, nisam htio da te probudim. Samo sam došao da malo pinem mlijeka. Žedan sam!« pokušavao je Ami da objasni zašto se muha po sobnoj tami.

»Ma, samo ti upali svjetlo! Ne brini se za mene. Ja ionako spavam skoro otvorenih očiju«, govorila je baka, uzimajući zalet do sobnog šaltera, da osvijetli sobu.

»Samo ti lezi, nani, odoh ja nazad u svoju sobu«, okrenuo se Ami svojoj baki, nagovarajući je da ponovo legne.

»E, vala, kad sam već ustala, i ja bih malo mlijeka«, zatražila je baka.

»Samo ti lezi, nani, ja ću ti dodati!« ponovo ju je Ami odvrćao od željenog hoda do šaltera i stola.

»Ma, mogu ja sve i sama, nisam sakata!«

I uporna Amijeva baka je pored unuka šmugnula do šaltera, dotaknula ga, i sobom se odjednom razlilo mlijeko svjetlosti. A na stolu su se vidjele samo tri bjelkaste lokvice, curci sa patuljkovih kaputića. Patuljaka nije bilo. Amiju je bilo žao da ih nije mogao vidjeti, ali ujedno i drago da su uspjeli šmugnuti i negdje se skriti.

»Malo si prosuo mlijeka, kad si pio«, rekla je baka. Sva sreća da nije dobro vidjela, jer bi odmah zapazila i dvije sijede dlake. Sigurno iz patuljkovih brada.

Ami je svake večeri na stolu u kuhinji ostavljao mrvice i komadića voća, a mlijeko je sipao u plitke tanjiriće u kojima bi tekućina patuljcima bila najviše do pasa. Iznenadio se, kad je vidio da i baka na rub sećije i po skrivenim kucima stavlja komadiće raznih đakonija.

»Nani, vjeruješ li da postoje noćni patuljci?« upitao je jednom baku.

Ona se samo osmjehnula i na usta stavila prst. Kao da je htjela kazati – sve je bajka!

...

Da, svuda oko nas su bajke. A mi smo njihovi likovi. Kao što su to i noćni patuljci. Ko ima više mašte i dobrote, u tim se svakodnevnim bajkama ljepše osjeća.

Zvijezde sanjalice...

... u novoj pjesničkoj zbirci Uglješe Kesića, koja nam poručuje da »Najbolje je biti dijete«.

Još kao mladi stihotvorac, Uglješa Kesić je svoju prvu pjesmu objavio baš u našem magazinu, nakon što je dolazio na promocije knjiga u vijećnici Banskog dvora u Banjaluci, što su se održavale svakoga jula, u okviru susreta Banjalučana »Vezeni most«. A sada, nakon skoro deset godina, u »Šeher Banjoj Luci« objavljujemo pjesme iz njegove već četvrte poetske zbirke, ovog puta posvećene djeci i djetinjstvu, o čemu najbolj govori i njen naslov: »**Najbolje je biti dijete**«. Prije toga je u banjalučkoj izdavačkoj kući »Art print« objavio knjige stihova »Zažmiri« (2018) i »Noć kad su palili knjige« (2020), te svoj prvjenac za djecu »Vilenjak Jan« (2023).

U predgovoru ovog izdanja, koje je svojim ilustracijama ukrasila Enesa Ustamujić Sejdić, poznata bosanskohercegovačka umjetnica koja je likovno obogatila niz knjiga za djecu, Kesić objašnjava zašto je napisao ovu zbirku dječijih pjesama: »Odgovor se nalazi u tome, da se u današnje vrijeme izgubilo ono lijepo i nježno što je krasilo moju generaciju, a ja sam baš ovom knjigom pokušao da vratim 'ono naše, što imamo još uvijek u sebi, mada je je to negdje uspavano u nama i čeka pravi trenutak da opet izađe i zasija. Zato je moja četvrta zbirka namijenjena djeci, koja drže ključeve budućnosti u svojim malim rukicama, a čuvaju zvijezde sanjalice u svojim okicama.«

Autor nam ovim raspjevanim i razigranim pjesmama poručuje da onaj koji sačuva dijete u sebi – najbolje i najljepše bajke živi i stvara!

Ovakve pjesme su nam potrebne, jer one, kao što u svojoj recenziji piše i Dilista Hadžimulić Mededović, doprinijeće razvoju emocija koje su i temelj čovjekoljublja, razumijevanja sebe i drugih oko sebe.

RECENZIJA KNJIGE »Najbolje je biti dijete« Uglješa Kesić

Dječija poezija je veoma kompleksna jer treba da je po svom pisanju slojevita, razumna i prilagodljiva djeci jer su oni ustvari glavni likovi kojima pisac prilagođava radnju, želje, ili maštanje. Dječija poezija je konzistentno prilagođavanje stihova mlađim čitateljima i njihovim sposobnostima rasuđivanja i razumijevanja a doprinosi i dječijem jezičnom razvoju.

Pisci ove vrste su za mene pravi umjetnici koji često pišu autobiografske stihove, crpe ideje i otimaju ih iz svoje prošlosti koja i jeste najljepši dio života, ali su rezultat i svakodnevnice ili fantazije i mašte.

Knjizi »Najbolje je biti dijete« prišla sam proučavati na veoma ozbiljan način kako mi znanje i dugogodišnji književni rad i nalaže. Veoma osjetljiv rukopis koji iziskuje analizu svakog stiha, eventualnu sugestiju autoru, nepristrasno pisanje recenzije jer ako smo pristrasni ona ne postiže svoj cilj. Knjige namijenjene djeci su knjige koje kroz slike i tekst pričaju priču, kome... najmlađoj populaciji gdje knjige svojim izgledom odmah trebaju da ih privuku. Ilustrator korica i

POŠTOVANI ČITAOCI,

U današnje vrijeme kada je svijet otišao u sasvim drugom smjeru mnogi će reći da bavljenje poezijom predstavlja uzaludan posao, jer većina smatra da će monitor ili displej jednostavno da izbrišu pisanu riječ, iako je ona preživjela mnoge ratove i veće katastrofe nego ovo – prouzrokovano vještačkom intelegencijom i društvenim mrežama. Ipak, dosta nas je ostalo dosljedno sebi i smatra da grafit ostaje duže u srcima čitalaca, a pogotovo djece. Ispred vas se nalazi moja četvrta zbirka pjesama koja se zove »Najbolje je biti dijete«, i tu sam ispred vas pružio sve one tajne i priče koje su krasile i nas kada smo bili mali.

Sve ove pjesme su namijenjene onim našim najsladim, najmedenijim okama koje će šarati po njima i koji će kroz igru i ilustracije učiti kako da pravilno i lijepo rastu i da se formiraju u neke velike mame i tate koji će svoju djecu iste stvari učiti, kao i mi njih sada. Jednom su me pitali zašto sam napisao zbirku dječijih pjesama. Odgovor se nalazi u sljedećem: tačno je, u današnje vrijeme se izgubilo ono lijepo i nježno što je krasilo moju generaciju i mene, ali ja ću bar na tren da pokušam da vratim »ono naše«, što imamo još uvijek – mada je to negdje uspavano u nama i čeka pravi trenutak da opet izađe i zasija.

UGLJEŠA KESIĆ NAJBOLJE JE BITI DIJETE

KIKO

U usnulom našem kraju,
gdje od velikih nema niko –
tu u zgradi u potkrovlju
živio je dječak Kiko.

Na pitanje: Ko je Kiko?
Reći ću ja glasno svima:
Kiko bješe jedan dječak
što veliko srce ima.

Frćkavu on ima kosu,
malu pjegu tu na nosu,
šarene on ima hlače –
i nikada on ne plače.

On pomaže rado svima,
lijepu riječ za svakog ima –
ništa njemu nije teško i
sve radi s velikim smiješkom.

Zato kažem djeci svijeta:
Ne vrijeđajte nikad nikog –
da ste dobri i poštene
baš kao i dječak Kiko.

Dječja poezija je veoma kompleksna jer treba da je po svom pisanju slo-
jevita, razumna i prilagodljiva djeci jer su oni glavni likovi knjiga
koja pisac prilagođava radnju, žanru, ili mustranje. Dječja poezija je kon-
zistentna prilagođavanje stihova mladim čitateljima i njihovim sposobnostima ra-
zumijevanja a doprinosi i dječjem jezičnom razvoju.

Pisci ove vrste su za mene pravi umjetnici koji često pišu autobiografske stihove,
crpe ideje i otmaju ih iz svoje prošlosti koja i jeste najljepši dio života, ali su
rezultat i svakodnevnosti ili fantazije i mašte.

Autori koji baš majstorski uradio. Svojim pjesmama on djecu uvodi u književ-
nost i umjetnost umjetnosti. Ove pjesme će zasigurno obogatiti dječji vokabular, razvi-
ti osjećaj za ritam, razvijati govor, djeca će usvajati pravilnu gramatiku. Sve
ovo se uči od najranijeg doba, uglavnom iz
knjiga. Lijepo pjesnik doprinosi raz-
voju emocija koja je temelj čovjeka:
koj ljubavi, razumijevanja sebe i
drugih niko sebe.

Lijepa pjesma prije jed-
nostavnim pitulim jezikom
prilagođenim dobi djeteta,
on je pravi umjetnik. Lijepo
se igra sa imaginarnim liko-
vima u kojima ima i flore i
faune, brige i različitosti, bro-
jalica i razbrajalica, pitanja i
odgovora. Malčvito sve opisuje,
primamljivo kako bi interes djece
bio znakovit, baš takav da se po-
sele iznova ovu knjigu uzeti
u ruke.

Dilista
Hadžimalić
Medvedović
književnik

Volite se, ljudi!

Poručuje svojom novom knjigom aforizama i lirizama pjesnikinja i prozaistka Ljubica Perkman: »Sunce je ipak jedno, obasjava svijet cijeli, i nije mu svejedno šta će sa nama da dijeli...«

Kao autorica poetskih i proznih knjiga u kojima se prepliću ljudski životi i snovi, želje i nade, a prije svega i kao majka, naša dugogodišnja saradnica **Ljubica Perkman** uvijek je tražila, stvarala, ispisivala riječi i rečenice u kojima je na prvom mjestu – Ljubav. Ono najljepše što nas drži i povezuje. U tom ozračju je i njena nova knjiga aforističkih i poetskih, ljudskih poruka, koje mogu širiti svoja krila dobrote i ljepote, da bi se uplele u zov: **Volite se, ljudi!** To je i naslov ove osobene knjige, koja je, uz svoj izvornik, izašla i u prevodu na njemački jezik, da bi već doživjela i promociju na susretima njemačkih literarnih stvaralaca.

»U vremenima koja žude za mirom i saradnjom, za svakodnevljem u kojem majke neće strepiti, da im sinove ne odvedu na ratišta, svoje riječi i poruke, kazane i u formi aforizama, želim i ja prenijeti svojoj srednji, i svijetu, da je Ljubav Umjetnost, suština razmišljanja i djelovanja, i da jedni drugima pokazujemo samo ona lica na kojima smo sačuvali bar poneki osmijeh«, zapisala je autorica u predgovoru ovog izdanja koje će vez svojih misli i stihova uplesti i u sadržaje ovogodišnjeg susreta »Vezeni most«.

U ovom buketu svojih aforizama, koji su često i poetski cvjetovi poruka, pa je knjiga i dobila podnaslov Aforizmi i Lirizmi, Ljubica Perkman želi i svakog mogućeg čitaoca uputiti na zajedničko pripadanje svome malom svijetu, ali i velikom, jer je i ličan i zajednički, kako bi nam i život bio dostojanstven i obasjan ljubavlju.

Niz svojih aforizama i poruka pokušala je iskazati i stihovima, tako da ova »sveska, zemaljska i nebeska«, miri i širi i prozno i poetsko, i riječi i rime, da bismo shvatili da najveća blaga nisu samo oko nas, nego još više u nama.

*Svaki čovjek,
kao i svaki cvijet,
treba da ima
svoj mali svijet.*

Da, i to svijet bez oružja, svijet pruženih ruku i osmijeha.

*Ne divimo se nikad
oružju lakom i teškom,
divimo se samo
licima sa smješkom.*

I zato, ova autorica više knjiga poezije i proze, želi ponovo da naglasi, i ovim aforizmima i lirizmima: **Volite se, ljudi!**

*Jer:
Sunce je ipak jedno,
obasjava svijet cijeli,
i nije mu svejedno
šta će s nama da dijeli –
Mir, Radost i Nadu
ili zvijezde u padu!*

Živjeti i voljeti

Lirizmi iz knjige „Volite se, ljudi!“

Kad snaga ljubavi
postane jača
od svake moći,
svijet će ostati
bez oružja i mača,
Mir i Ljubav opet će doći.

*

Zašto je teško čovjeku
biti tolerantan?
Tolerantan biti je,
kao kazati Dobar dan!
U školu bi morao
Bon-ton da se vrati -
poštovanje s poštovanjem
da uzvрати.

*

Svaki čovjek,
kao i svaki cvijet,
treba da ima
svoj mali svijet.

*

Ljudi mnogo postižu
u učenju i radu
a najdalje stižu
kad ne gube nadu.

*

Život je ipak kratak,
tek niz godina, dana,
samo imena ljudi
ostaju zapisana.

*

Svako nosi
svoje breme
i kroz život
i kroz vrijeme,
ne može ga
nikom dati,
odmah ti se
duplo vrati.

*

Uništite oružje, moćni
prekinite sve hajke,
to vas iz srca mole
sve zabrinute majke.

*

Kad bi Majke bile moćne i jake,
izbrisale bi iz rječnika riječ “RAT”.
čuvale bi domovinu, kao zlato.
štitile mlade dječake.

*

Teror i korov
zapazi na vrijeme,
kasno je, kasno
kad pusti sjeme.
Ne divimo se nikad
oružju lakom i teškom,
zadivimo se samo
licu sa smiješkom.

*

Svaki brak ima dvije strane,
kao dva lica,
održati ga može
razumijevanje bez mane
i pjesma zaljubljenih ptica.

*

Čim neko počne
da me hvali, do neba,
odmah znam da mu
sigurno nešto treba.

*

Volite se, ljudi,
i nikad ne spavajte,
vidite, svijet ludi,
hitno ga spašavajte!

*

U tvome životu živi
i često ti se divi
dok mu, kao prijatelju,
ne ispuniš svaku želju...

*

Za novac možeš
kupiti i slavu,
ne može samo
onu ljubav pravu.

*

Postoje dobri ljudi,
i oni raznih čudi,
ali takvo je stanje,
prijatelja - sve manje.

*

Djeca su bogatstvo najveće,
izvori radosti i sreće,
a djetinjstvo najljepših boja
zavisi ipak od – odgoja.

*

Djecu ne možeš odgojiti
batinama i riječima slijepim,
nego poštovanjem
i riječima lijepim.

*

Danas sve manje čujemo
riječi ljepotom tkane,
u rječniku ih nema,
k'o da su izbrisane.

*

Riječi koje mede
često se zalede,
samo one iskrene,
bez mržnje su i sjene.

*

Ne leti visoko,
ogrnut svojom silom,
postoji i duboko,
u kom te čeka lom.
Ne leti visoko,
u padu ćeš doživjeti slom...

*

Ne želi nikom zlo,
jer to je slabo tlo
na kom se brzo shvaća,
da ti se zlo i vraća.

*

Kad smo vam pomogli
da biste na svoje noge stali,
odmah ste zaboravili
da smo i postojali.

*

I poslije prljavih kiša
uvijek je skoro isto,
sve se nekako utiša,
a sunce je čisto.

*

Sunce je ipak jedno,
obasjava svijet cijeli,
i nije mu svejedno
šta će nam da dijeli -
mir, radost i nadu
ili zvijezde u padu.

Pedeset godina uspješne stvaralačke karijere

Piše: Mirsad Filipović

Gradačac je pitomi bosanskohercegovački grad s veoma burnom i značajnom historijom. Za njega me vežu prelijepe uspomene, posebno na druženje s njegovim građanima. No, ovdje neće biti riječi o mojim uspomena iz Gradačca – o tome sam već pisao. Ovo je priča o jednom svestranom, skromnom čovjeku koji je upravo u ovom gradu započeo svoju radnu, novinarsku i kulturno-umjetničku karijeru.

Aliju Kadrića sreo sam nekoliko puta prilikom raznih organizovanih druženja u Geteborgu, ali sam s njim održavao kontakte preko društvenih mreža i razmjene novina koje već godinama uređujemo.

Ove godine, ovaj nadasve skroman i humani čovjek, izuzetnog i bogatog životnog iskustva te osebnog talenta, proslavlja pedeset godina svog kulturno-umjetničkog i žurnalističkog djelovanja. Svojim nesebičnim pregalačkim radom mnogo je zadužio bosanskohercegovačku dijasporu u Švedskoj i šire.

Da bismo objasnili kako je sve počelo, moramo se vratiti u davne sedamdesete godine. Nakon završetka Fakulteta političkih nauka, odsjek žurnalistika, i dobijenog posla, mladi i ambiciozni Alija počinje uređivati radničke novine, prvo u Gradačcu, a zatim i u Modriči. Istovremeno radi i emisije na radiju te počinje pisati za mnoge jugoslovenske novine. Ubrzo postaje član Saveza novinara Bosne i Hercegovine i Saveza novinara Jugoslavije.

Njegova ljubav nije bila vezana samo za žurnalistiku. Njegov

otac bio je profesionalni fotograf, a kako kažu, „iver ne pada daleko od klade“, pa se i Alija već više od šezdeset godina bavi ovom umjetnošću. Pisanje poezije također mu je išlo od ruke te je objavljivao svoje radove u raznim novinama. Postepeno je ušao i u privatne poslovne vode, gdje mu je sve išlo od ruke. Međutim, sve je to prekinuto ratnim dešavanjima, zbog kojih je, kao i mnogi od nas, morao napustiti rodnu grudu. Prije dolaska u Švedsku, u svojoj domovini imao je privatnu firmu u kojoj su djelovale televizijske, radijske i novinarske redakcije te odbojkaški klub.

Njegovo putovanje bilo je vrlo zahtjevno i naporno, a nakon boravka u mnogim evropskim zemljama, skrasio se u Geteborgu. Odmah se uključio u rad naših organizacija i postao prvi, ali žalost kratkotrajni, urednik prvih bosanskohercegovačkih novina u Skandinaviji, *Glas BiH*. Razloge za njegov odlazak najbolje zna on sam, ali tada sam prvi put čuo za njega. Ubrzo nakon toga počinje uređivati i objavljivati zapažene novine: *BH Riječ* (268 brojeva), *Alčak* (140 brojeva), *Alčak Mislilac* – list za djecu (12 brojeva), privatne novine *Bussnis* (12 brojeva) i *Kultur & Media*, koji i danas izlazi (do sada 239 brojeva). Ove novine su, uz magazin *Šeher Banjaluka*, jedine koje redovno izlaze u Skandinaviji na bosanskom jeziku.

Ovaj svestrani novinar, književnik, fotograf, radijski urednik i slikar amater objavio je 35 knjiga raznih žanrova, a njegove pjesme prevedene su na švedski, makedonski, albanski, engleski, njemački i turski jezik. Nalaze se u 10 antologijskih zbirki širom

Balkana. O Aliji su napisane četiri knjige, što svjedoči o njegovoj plodnoj i značajnoj karijeri.

Njegovo djelovanje u proteklih tridesetak godina u Švedskoj zaslužuje posebnu pažnju. Slušao sam nekoliko puta bosanski geteborški radio-program *Zmaj od Bosne*, koji je uređivao i vodio 12 godina, ostvarivši 555 emisija, što je zaista vrijedno pohvale. Pokušao je pokrenuti i bosanskohercegovački TV kanal u Geteborgu, ali zbog nedostatka podrške naših ljudi ostvarena je samo jedna emisija.

Alija Kadrić je fascinantna pojava u švedskoj dijaspori, ne samo zbog svog bogatog stvaralaštva već i zbog svog nesebičnog humanitarnog rada. Prije rata organizovao je velike humanitarne akcije u Bosni i Hercegovini, među kojima se posebno ističu koncerti za pomoć slijepoj djevojčici i šestorici distrofičara. Na ovim humanim priredbama učestvovali su mnoge poznate sevdalije, Halid Bešlić, Nedžad Salković, Muhamed Mujkanović, Meho Puzić, Nazif Gljiva, Husein Kurtagić, Sejo Pitić, Snježana Komar, voditelj Enver Šadinlija orkestar RTV BiH. Sav prihod bio je namijenjen za lijekove, medicinska pomagala i hranu. Zahvaljujući ovom humanom projektu, slijepa djevojčica Elvedina Ramić tri puta je bila na liječenju u Moskvi. Alija je nastavio svoj humani rad i u Švedskoj, šaljući stotine paketa pomoći u domovinu. I danas prikuplja školski materijal i pomagala za djecu u Bosni i Hercegovini.

O njegovom radu snimljena su i dva dokumentarna filma: *The*

Journalist, autora i novinara Uzeira Bukvića i Mithata Ajanovića Ajana, te *Čovjek velikog srca*, autora Senada Honića. Drugi film posebno ističe Alijinu empatiju, humanost i nesebičan doprinos očuvanju bosanske kulture i jezika u dijaspori.

Danas je Alija član mnogih književnih i kulturnih udruženja, među kojima su: Udruženje književnika Švedske (*Sveriges Författarförbund*), Udruženje pisaca Makedonije u Švedskoj „Delicija“, Društvo bosanskohercegovačkih pisaca, prevodilaca i bibliotekara u Švedskoj, Udruženje pisaca iz Sandžaka u Skandinaviji, Matica Bošnjaka Crne Gore – Sandžaka, kao i Društvo etičara i estetičara Crne Gore – Sandžaka. Također je član Udruženja pisaca BiH i počasni član mnogih kulturnih i književnih asocijacija širom Evrope.

Za svoj bogat stvaralački opus Alija je dobio brojne nagrade, plakete i diplome. O njegovom radu biranim riječima su pisali mnogi ugledni intelektualci, među kojima su Stevan Dedijer, Muhamed Filipović, Dževad Jahić, Selim Bešlić, Semir Osmanagić i mnogi drugi.

Trenutno je predsjednik Internacionalnog udruženja *Kultur & Media* u Geteborgu, koje je prošle godine proslavilo 28 godina od osnivanja. U planu mu je objaviti još petnaestak knjiga i nastaviti svoj rad, što ga, kako sam kaže, održava u dobroj mentalnoj i fizičkoj kondiciji.

Poželimo mu puno zdravlja i uspjeha u budućem radu!

VRBASKA USPAVANKA

Nasiha Kapidžić Hadžić

Ni izmišljena,
ni napisana,
ni naučena,
ni pročitana,
već prije nas
i sveg što tu
oko nas zri
i što na dnu
u nama vri,
iz žile tla
našla svoj put,
svoj bijel glas.

Već prije nas,
sa svoga dna,
iz svoga hrama
našla svoj put
u noć i dan
i kao život
potekla sama.

Kao sjene hod
niz vrbov brod,
iz žile tla,
sa svoga dna
našla svoj put
još prije nas
i iznjela svoj bijel glas,
svoj bistar zvuk,
šapat i huk
i utkala se u sve što tu
oko nas zri
i što na dnu
u nama vri,
u korak spor i dubok san,
u krvi put,
u noć i dan,
pa toplom lukom,
pa dušom grada
nevidljiva a moćna vlada...

VEZILJA

Nasiha Kapidžić Hadžić
Diki Berber

Sa njenog veza,
malenog dara,
probudila se
sitna šara.

Podstakla ognjište,
zgrijala hladan zid,
za radost plavog
povratila mi vid.

Pokazala mi
zelene bašte sjaj,
tiho me povela
u zavičaj.

Kojim to čudom
postade okrilje
sićušna šara
neznane vezilje?

U meni neka
tuga mala
njenoj se tuži
odazvala.

OKUPANI VRT

Nasiha Kapidžić Hadžić

Uvijek poslije tople kiše
moj vrt divno zamiriše,
tad je lagan kao pjena,
svaka ruža umivena.

U lozine pletenice
sakrile se tri kapljice.
Zraka sunca pita mene:
-Znaš li gdje su sakrivene?

One šapću: - O, ne kaži!
Nek nas sunce samo traži.

Od latice do krunice
cvijet pokis'o sunča lice.
Čudim se, sa dvije laste,
kako brzo trava raste...

Svi zvončići plavi, mali,
mokru kosu počesljali,
sa dvadeset i tri lista
bršljanova grana blista.

Volim vrt svoj poslije kiše,
tad mi divno zamiriše;
tad je lagan kao pjena,
svaka ruža umivena.

Nasiha Kapidžić Hadžić:

Najdraža pisma

Haris mi često s Vrbasa piše,
pa kada počnu jesenje kiše,
sva draga pisma složim po redu;
čitam ih čitav utorak, srijedu,
a ponekad do samog petka
ne dižem oči sa krivog retka.

Pažljivo čitam riječ dragu svaku,
a kada spomene djeda i baku,
dva dobro znana ugledam lica,
draža od sunca, cvijeća i ptica.

Kad mi na listu iz školske teke
nacrtu baštu i vrt kraj rijeke,
ja odmah vidim na brezi rosu
i šimšire što gustu kosu
kod djeda šišaju svakog ljeta
kad božur cvjeta.

A kada dvorište opiše lako,
od sreće svak' bi sjeo pa plak'o,
jer tu su loža, česma i šupa,
kavez za zeca, bakina klupa,
brezova metla, drvene grablje
i kose dvije k'o stare sablje.

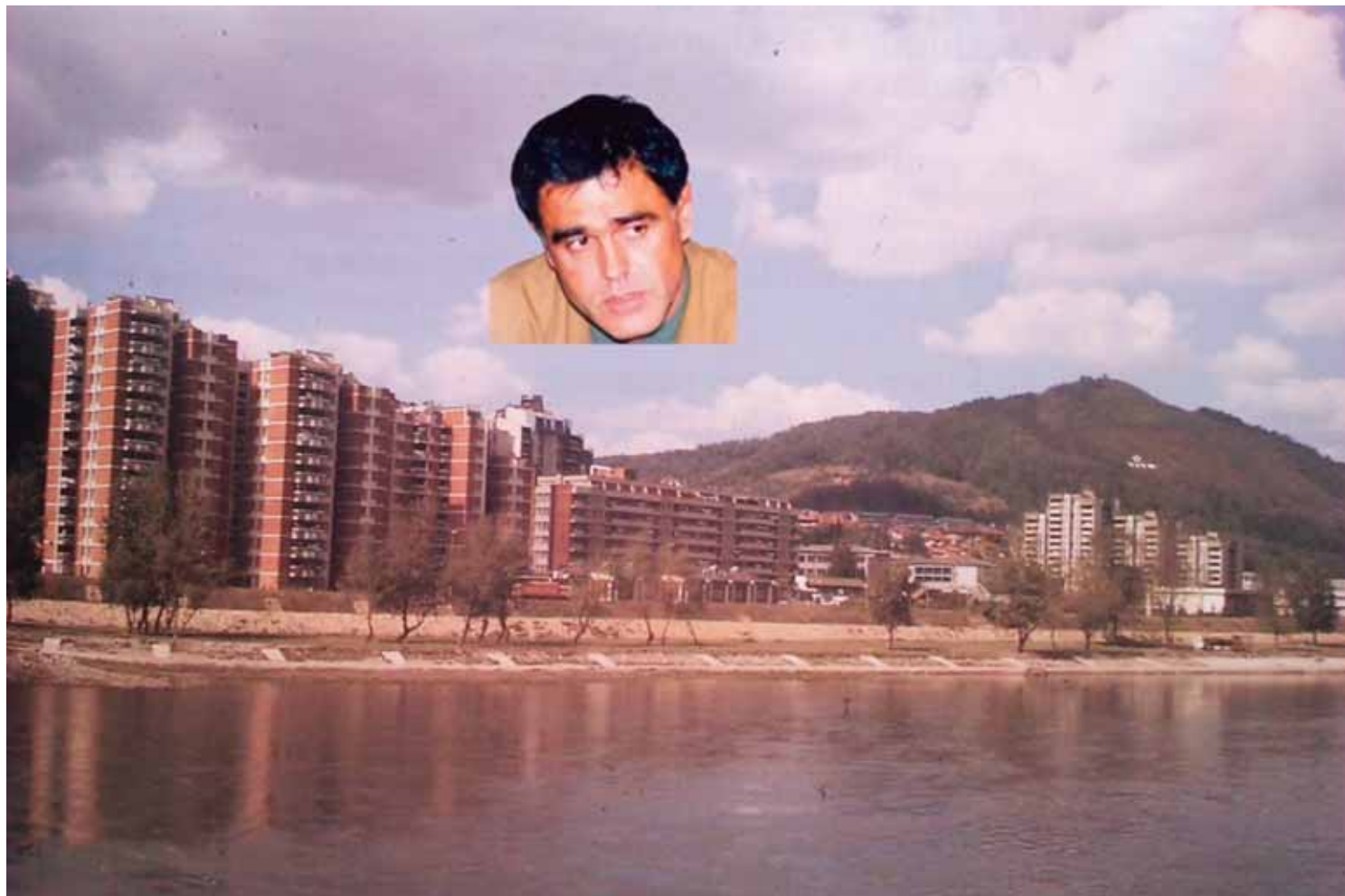
O svemu tome Haris mi piše,
pa 'mjesto sive jesenje kiše
ja vidim sunce i rumen cvijet.
Iz svakog pisma dajem mu PET!
(Iz zbirke »Vezeni most«)

SOKAKOM

Elvira Krupic Samlija

Vala, ne znam više
 U kojoj, sam to zemlji
 U kojoj, sam to mahali
 U kojem , to sokaku
 I u kojem li vaktu....!
 Al , prošetah
 Sedefli djerdanom ,
 Oko bijela vrata
 I mirisom jasmína
 Oko mojih ramena.....
 Sa đugumom u ruci
 Dugačkim sokakom
 Sve do tvojih
 Bijelijih vrata
 Gdje zažubori ljubav moja
 Kao kapljice bistre vode
 Sa tog starog šadrvana
 Gdje i kamen
 Što ga voda grli
 Osjeti , žar ljubavi
 Što ga moje srce nosi.....

Bijeli golub ponovo (ne)leti 708: GRAD SA DVIJE ISTINE

Piše: Sead Hambiralović

***Zvornik, 8 i 9. april 92. najtragičniji dani u dugoj istoriji.
Oslobođenje ili okupacija – prvi etnički očišćen i opština
sa najbrojnijim masovnim grobnicama***

(O)pisano, od onog prvog davnog naručenog teksta, Glasovi savjesti, pa Deset godina poslije – Grad koji je prvi otišao, Život ide svojim putem... U nekoliko knjiga, RTV i filmski inserti, (in)direktni akter kasnog pokušaja da se spriječi pogrom, potom kako vanpolitički pomoći mirovni proces...

Istina je neumoljiva i samo jedna. Postoje fakta, dokazi i presude. I – Google da je ubijeno preko 1.550 civila, masovnim grobnicama, nekoliko stotina nestalih i ko je sve učestvovao u krvavom poduhvatu. Pod –b- da aferima ima na svim stranama – da je svako pomeo ispred svojih vrata koliko toliko bilo drugačije. Šta radi struka?- liječiti ovu zemlju! Susjedi i bjelosvjetski maheri posebna su priča. A teško onom ko čeka rješenja od drugih.

svoga ljudska i autorska. U Tornfalksgatan 69 u Örebrou, na spratu majkinog stana, nastajao je idejni projekat sa bijelim cvijetom u fontani, temeljnom betonskom suzom, u vrhu mermerna bijela ploča sa natpisom i srebrni bor – Drvo sjećanja na ubijene Zvorničane.

Oko oprosta onaj opštinski vijenac je odjeknuo prije dvije decenije na otvaranju i ostao samo kao dobra vijest. Najteže zbog indicija da ima još neotkrivenih masovnih grobnica i minimiziranja važnosti ovog mjesta i bijelog cvijeta od svojih– idejno se ukazao mnogo prije srebreničkog. Odustao od problematiziranja, jer nisu ispoštovana elementarna pravila. Spomenuti i koicidencije sa praštanjem koje direktno tiču. Prošlog ljeta halalio nekadašnjoj neiskusnoj mladoj nastavnici vezano za pedagoški slučaj koji je obilježio jedan život a sjene oca postale “svetionik” za dalje.

NA KAZANBAŠČI SVE PO STAROM: Ostala bolna tačka – prije

Nisam siguran za vjerskog službenika zbog grijeha što je bez kon-

**Kratko potraja radost
dječice Fadila Čiraka
kada im je donio
posuđenog papagaja.
Ostade sačuvani sat sa
tragovima pri vrhu i
eto dodatne priče
prisjelim unucima...**

sultacija olako dozvolio gradnju surogat- betonske staze po sred mezarja i što nije ispoštovao davno obećano da će se ukloniti! Da bude gore toliko "bitna"- prešla preko spomeničkog prostora..?!! Koji bezosjećaj, izostanak pijeteta i – graditeljski "krkanluk"! A pisano o jedanaestoj masovnoj grobnici i kako je slučajno otkrivena. Neku godinu ranije stajali baš na tom mjestu kada je stručno objašnjavano kako se (ne)pronalaze. (A ispod te staze moguće nalazi još poneko od onih koji se traže, op.a.).

Nekadašnji mirni grad Zvornik- vazda otvorenih vrata svakome, nije zaslužio tolike zločine nad civilima, propratne grozote i etničko čišćenje. Sve tri džamije srušene, zaredane pljačke – neki hvalili da nisu naišli na bogatiji grad...

FEHRIJINO PISMO IZ BEČA: A mogao i naslov Zidni sat, Idin papagaj i zamolnica Fadila Čiraka. O satu ima u dvije knjige, nedavno u tuzlanskom Ismetovom hramu umjetnosti sa nariktnim pet do 12 dio scenografije promovisane inicijative kako bi moglo pokušati drugačije sve do Drine – svjedoku u hodniku kada su dvojica Arkonovaca zalupala na vrata...; komšije Velinka i Ratko Popović sačuvali i nakon Dejtona predali na entitetskoj liniji. Sada o nekoliko tragova "nimfinog" ključanja s gornje strane. Jednom ispod orla – beli papagaja otjerao i s desna nastavio još nekoliko puta.

Već u sedmoj trasiran je put budućeg veterinara. U Bergenu dobila je zeca, pa Hadžiavdagine praunuke naljepnica prasića u dječijoj sobi (iz "protesta", zato što su svi protiv te životinje!, op.a.), pas Budi je ušao u literaturu, "nervozne" Stele jedva se riješila i poklonila, a odlično su društvo u Linzu bili vragolasti cuko Pjer i maćci Helmut i Dagfin...

Ublizu pred pogrom Zvornika kavez sa papagajem prenijeo u dječiju galeriju Haustor (pročula po likovnom konkursu Tata, ne igraj se rata..!, jedan od posljednjih mirovnih pokušaja, op.a.) kada je dobričina Fadil zamolio da papagaja malo posudim... Malešni Faruk i Fadila mnogo se obradovali i zavoljeli – otimali čiji je... A onda se desilo što ni u snu. Valjalo je sa djecom u podrum- dupke pun, najviše Vidakovaca i Beksujana...

A FADIL..? Pretpostavljao – kamera, mnogo više od puške koju je

zadužio i pronosao. Donosio u podrum vreće hljeba svim nevoljnicima...O, tugo – odbrana grada sa puškama i kalašnjikovi što je onaj na ulici nudio za 1.100 DM, pa spustio na 900 – naspram tenka nekadašnje naše JNA kod Vezionice, topova po prekodrinskim brdima i utreniranim paravojnim jedinicama...!!! Valjalo je spašavati porodicu – domogli se Loznice. Zvali kuma Nuriju Pezerovića da vidi šta je sa papagajem- pljačkaši odnijeli sa kavezom i hranom. Onda se kao i mnogi Fadil vratio da prijavi stan i javi firmi...

Kasnije Mediha Džonlić pitala- molila za kasetu jer su svi njeni pobijeni za vrijeme pokolja u Beksuji. Nije kod nje, ... načula da je završila kod nekog vojnika...

Fadil Čirak je ekshumiran poslije 14 godina sa 132 žrtve na Kazanbašči, na mjestu spomenika. Bila je na suđenju Beogradu. Za njenog muža i tri Karaosmanovića samo 13 godina zatvora..?!! Nisam imao srca išta propitivati, a ovako završila: Hvala ti što si se sjetio mog Fadila, mnogo te pozdravljamo i ja i djeca i Živ nam bio! Imam i 4 unuka koji me često pitaju da im pričam o njihovom Dedi... Bol je jaka kao i prvog dana ali ja sam morala da se borim za njih da izvedem na pravi put. Uz Allahovu pomoć uspjela sam! Nisu mogli ići na fakultete ali su mi poštteni ljudi – svi imaju svoje porodice a ja sam uvijek bila uz njih... Dala živote a oni meni razlog da živim i da se borim...

P.S. Bijeljina je prva otišla, za sedam dana rodni grad. Pozivnicu za izložbu Sjećanje na Bijeljina u Tuzli kasno dobio – ovog vikenda nastavio pripreme muzejske postavke BijeliGolub u nekad i sad najkomšijskijoj zvorničkoj ulici. Volio sresti neumornog Jusufa Trbića i stisnuti ruku slikaru Mehmedu Imamoviću što je smogao snage da po fotosu, koji je obišao svijet, uradi veliki format – vojnika paravojne jedinice kako je zamahnuo desnom nogom da šutira glavu žrtve koja je ležala na pločniku – dalje ne treba.

Kolumne i objave u funkciji regionalnog projekta u osnivanju Da-BudeBolje & GljivaMira; Reference osnivača projekta OVDJE . Pre-nose portal: Bolja Tuzla, Regional.ba, Šeher Banjaluka u Švedskoj, povremeno BHDINFODESK; Fb. stranice: BIH DIJASPORA INFODESK, GljivaMira, Zvornik kroz sela, mahale i čaršiju. Kontakt: info.gljivamira@gmail.com & dabudebolje@gmail.com

Vozač iz BiH debitovao za Ferrari na VN Bahreina: 'Ostvario mi se san'

Na četvrtoj trci u sezoni F1, Velikoj nagradi Bahreina, mnogi su timovi odlučili priliku dati svojim rezervnim vozačima s obzirom na to da je prema novim pravilima FIA-e to obavezno.

Dino Beganović napokon je debitovao za kultnu italijansku momčad Ferrari na prvom slobodnom treningu Formule 1 u Bahreinu.

Ferrari je zbog toga odlučio da umjesto Charlesa Leclerca prvi slobodan trening odradi Beganović koji je i sam član Ferrarijeve akademije, a aktivno se takmiči u Formuli 2 s timom Hitech TGR.

Beganović je nakon odrađenog treninga rekao kako mu se ostvario san.

“Prvi slobodan trening je gotov i to što sam vozio s Ferrarijem je ostvarenje sna. Zadovoljan sam, trening je prošao odlično i nadam se da će se u budućnosti dogoditi ponovo”, rekao je.

Beganović vozi pod švedskom zastavom. Iako je rođen i odrastao u Švedskoj, posjeduje i BiH državljanstvo, jer su mu

BH Savez žena u Švedskoj: Trideseta jubilara skupština uz tri decenije rada

U 2024. godini u Bosanskohercegovačkom savezu žena djelovalo je 21 udruženje/sekcija sa 1.143 članice širom Švedske

Piše: Fikret Tufek

Trideseta izvještajna godišnja skupština Bosanskohercegovačkog saveza žena u Švedskoj održana je u Värnamu krajem aprila, uz prisustvo 38 delegata (od 72) i oko 50 žena iz gotovo svih regija Švedske.

Divan sunčani dan, sa jezerskom panoramom golf-kluba, u još divnijoj "kući snova", sa delegatkinjama vedrim, svečarski obućenim, uz predivno domaćinstvo Udruženja žena 99 Värnamo na čelu sa agilnim Ademom Jusić i Hajrijom Sačić, koje su poželjele finu dobrodošlicu.

U radnom predsjedništvu skupštine: Mufida Dizdar, koordinatorica regije Jug, Adema Jusić, koordinatorica regije Istok, Vasva Šiljković, potpredsjednica skupštine i predsjednica radnog predsjedništva, Alma Softić, predsjednica Saveza, Alma Gunić, potpredsjednica Saveza i Haris Tucaković, sekretar, fotograf i "katica za sve".

Materijali za devet oficijelnih tačaka dnevnog reda, ranije uredno dostavljeni elektronski, na sjednici i odštampani u "formatu za žensku tašnu" i sve "cakumpakum"; najznačajniji su: Izvještaj o radu, Ekonomski i Nadzorne komisije za 2024. te Plan rada i budžeta za 2025.

Materijali za skupštinu zaista kratki, jednostavni, sa puno podataka, jer "BH Savez žena u Švedskoj je vodeća organizacija bh. žena izvan domovine, naravno u Švedskoj - Glavni odbor je djelovao sa devet članova i imao aktivnosti u cijeloj Švedskoj, u pet regija: Istok, Jug, Zapad, Sjever i distrikt Skaraborg, uz posebne aktivnosti odbora za kulturu i humanitarnu pomoć..."

Podsjećanje na tri decenije rada: "Organizovanje djelovanje bh. žena u Švedskoj počinje 1995, kada je povodom Dana državnosti RBiH (26.11.1995) u Borås formiran Aktiv žena "Žena Bosanska", koji je 1998. prerastao u Bosanskohercegovački savez žena u Švedskoj".

Tri decenije rada jednog od desetak najuspješnijih bh. saveza u Švedskoj, koji je 2010. imao 5.611 članova u 34 udruženja/sekcije, koji su djelovali u više od 30 gradova u ovoj zemlji.

Predsjednice su bile: Asima Pašalić (1998-2002), Selma Borovac (2002-2006), Vahida Mehinović (2006-2008), Emira Čejvan (2008-2012), Senada Bešić (2012-2016), Mirsada Zahirović (2016-2020), Belma Hafizović (2020-2022) i Alma Softić (od 2022).

Gost tribine “Aktuelni politički trenutak” bio je novinar i pisac Fikret Tufek, koji je predstavio i monografiju “Bosanska krajina Malmö 1995-2025” te podsjetio na skupštinu saveza u Värnamu 28.02.2009, kada su u njenom radu učestvovali i ambasador Darko Zelenika i konzulica rahmetli Jasminka Ustamujić, koja je kazala da je “BH savez žena u Švedskoj primjer kako treba voljeti i predstavljati domovinu BiH” - bolje ništa ne znam da bih umio kazati ni kao novinar, jer ovo što radi BH savez žena zaista je na visokom nivou.

Lijepo je bilo učestvovati u radu jubilarne i izborne godišnje skupštine BH saveza žena u Švedskoj u Värnamu, jer je to bio kulturni događaj - okupile se članice i dame iz pet regija Švedske, prezentovale rad i održale diskusiju na najvišem nivou. Naravno, sve uglavnom žene, ali među njima, uz sekretara Harisa Tucakovića, i “vječiti” aktivista od jugoslovenskih saveza 1971. iz Skövde-a Salih Pašalić (suprug prve predsjednice Asime Pašalić) te Elvedin Durović predsjednik BiH-S-04 Helsingborg (predstavnik 400 članova) i Ramo Hadžajlić.

Domaćini “Žena 99” Värnamo” i njene članice su zaista bili predivni, nevidljivi, a tu, uz ručak na švedskom hotelskom nivou, i da ispune svaku želju učesnika skupštine.

Na kraju pjesme, bosansko kolo, veselje gotovo svih članica: trajalo je to podugo, a lijepo i ugodno. Natjeraše me da uz mikrofon zapjevam “Oči moje kletvom bih vas kleo” za preko 20 i više žena, među kojima ostah sam-samcat: “O zar se i to može...”, reče neko davno...

Karadžoz

AUTOROVA BIOGRAFIJA

Rođen sam u srijedu, 11. 02. 1953. u 07:15 u Zagrebu, dakle u znaku Vodenjaka, a i u podznaku. Pamtim mlijeko u prahu i Trumanova jaja. Od prve godine živio sam u Banjaluci, gdje sam se školovao. Prvu priču sam napisao sa četrnaest godina, a prvu sam objavio sa dvadeset. Cijelo vrijeme gimnazijskih dana pišem, uglavnom pripovijetke i dramske tekstove. Poslije gimnazije sam studirao dvije godine pravo, a usput slušao i predavanja iz književnosti na Pedagoškoj akademiji u Banjaluci. Putovao sam i nastupao čitajući svoje "rane radove" od Triglava do Đevđelije jer sam kao dijete iz mješovitog braka vjerovao u "bratstvo i jedinstvo".

Sa dolaskom demokracije i rata odlazim u Švedsku, a prethodno sam izbjegao pet regrutacija u vojsku RS. U izbjegličkom logoru u Ystadu predajem bosanskoj djeci maternji jezik, povijest i zemljopis od 5. do 8. razreda. Zajedno sa Senadom Angelov i Mehmedom Mešićem sam autor čitanke i radne sveske "Naši mostovi" za bosanski jezik koje su finansirali Ministarstvo prosvjete Kraljevine Švedske. U Stockholmu radim kao animator kulturnih manifestacija u bosansko-švedskom udruženju "Ljiljan" i voditelj recitatorsko-dramske sekcije za djecu i omladinu. Radim u redakciji "Glasa BiH"

(Stockholm, 1993/95.), i objavljujem eseje u kulturnom listu Bošnjaka "Behara" (Zagreb, 1995). Prelaskom u Norvešku radim kao dopisnik za europsko izdanje "Oslobođenja" 1995/96., "Bosanske pošte" (Oslo, 1995/98.), "Bosanske riječi" (Göteborg 1996.) i na radio "Beharu" u Oslu 2000.

Između 1996. i 2000 četiri puta se vraćam u BiH i radim na radiju, redakciji novina i televiziji (sve u Federaciji), ali u zemlji koja je podijeljena između političara i tajkuna ne uspijevam nigdje jer ne želim pripadati ni jednoj političkoj stranci. Zato od 2002. lutam Europom (Köln, Frankfurt, Amsterdam, Beč, Dubrovnik) i zaustavljam se u Sarajevu. Nastojim prezentirati radove koji su nastali u u egzilu međutim pošto nisam bio u domovini "kad je grmilo" ne uspijevam ništa.

I dalje vjerujem da ima nade za nomade i pišem, pišem, pišem... Nudim izdavačima sve ono što Bosna nema, a treba imati ("Bosansku seharu" – zbirku poslovice, "Bosanski rodoslovi" – genealoške karte bosanske kraljevske dinastije Kotromanića i visokog plemstva) – međutim to njih ne interesira. Demoraliziran prelazim u Split i tada nastaje moj književni uspon...

Nastavak iz prošlog broja

– Nisi ti pijan. Možda si samo umoran od svoje uloge koju ti nalaže predstava. Igraj brate svoju ulogu. Budi Bošnjak, nisi ni Turčin, ni Švabo.

– De me nađe?! Znam da nisam ni jedno ni drugo. Ali, babu su mi sasjekli, a ja sam se jedva izvukao... Shvatio sam da se igrač ne može, a i ne smije baviti politikom ni u svome gradu, a vala ni u svojoj domovini.

– Nisi ti igrač. – reče mu Frano – Ti si glumac. Ti si umjetnik. To ti je zanat iznad drugih zanata. To ti je jedno umijeće koje samo rijetki ljudi znaju. Znam ja da ti izmišljaš svaki svoj tekst tek kada si na sceni. A danas u Europi glumci igraju, glume s napamet naučenim tekstom. Tebe nema nigdje u Europi, ima te samo u Bosni. Igraj svoju dušu, dušu Bošnjaka. Ma brate, igray samog sebe i nadigrat ćeš i Hamleta i Fausta!

– A tko su ti pa – oni?

– Oni su bili nešto poput tebe. Vjerovali su da je istina i pravičnost na njihovoj strani, ali su završili u džehennemu. Ti to sebi ne smiješ dozvoliti. Ti si Bošnjak, spoj istoka i zapada, a oni su bili samo Europljani.

4.

Bojeći se za svoju kožu i glavu, za nastup pred Omerpašom Latasom, Fahro je izabrao nevinu igru – "Safikadu". Cijela obitelj je znala napamet tekst šejha Husamudina Čelebije. Ali u toku igre u Fahru je ušao šejtan (mada taj dan nije ništa pio) i počeo je da improvizira tekst. Dilber Safikadin više nije bio samo Banjalučanin Pavlović, nego je postao katolik, haman Švabo, a kapetan, a ne čaršija – ispao je kriv za smrt dvoje mladih.

Omerpaša Latas počeo je da se vrpolti u fotelji, zatim je nagnuo prema Jukiću koji je sjedio do njega, da ga fratar uvjeri kako je pogrešno čuo neke riječi. Frano je pokušao objasniti Omerpaši da se Karađoz zabunio, ali Fahro je nastavio po svom i glasno i jasno je rekao da su Beč i Stambol isto sranje, samo drugo pakovanje i serasker je napustio predstavu crven od bijesa.

Po završetku predstave koju je raja ispratila sa smijanjem i pljeskanjem, kao rijetko kada u Fahrinoj skromnoj karijeri, prišao mu je Jukić:

– Nisi ti samo glumac. – rekao mu je narodni prijatelj – Ti si burazeru moj, revolucionar. Ovo noćas nije bila samo gluma. Mislio sam smiriti onog poturčenog vlaha, a ti si ga zapalio... Valjda je imao sličan ljubavni bol... Šta je tu je... Samo, čuvaj glavu jarane... Moja je glava već u torbi...

Zagrijan aplauzom i rakijom, Fahro je slatko zaspao te noći u svome krevetu. Tofko mu je priznao da je ne samo Karađoz, nego da je has¹⁹⁵ Karađoz, kakvog nema u čitavoj Carevini. Ali, oko sabaha digoše Fahru osam ruku iz kreveta. Žena zakuka, probudi galamom komšiluk, ali nitko se nije usudio prići Fahri, kojeg su držeći za noge i tako razapetog izvukli iz doma Latasovi askeri. Odvedoše ga na ušće Crkvene u Vrbas.

– Meni glumiš Bošnjo?! – reče mu Omerpaša – Bogme ćeš sada glumiti i ne samo glumiti umiranje, pred cijelom čaršijom. Na vješala s njim! K'o Cigana ga treba. Da ga gleda sva čaršija! Još se nije rodio taj koji je meni dohakao!¹⁹⁶

¹⁹⁵ has – veliki, pravi.

¹⁹⁶ dohakati – doći kome glave.

Askeri staviše Fahru na tanak panj, jedva da mu je jedna noga moglo stajati na njemu. Prebaciše mu omču preko glave, zategnuše je na vratu. Fahro pogleda iznad sebe i poznađe da je nad njim stara lipa o koju vlasti vješaju konjokradice.

– E sada – bujrum! Igraj na toj kladi. Kad ti popusti snaga Bošnjko, tad ćeš sam sebe objesiti. Nitko ti nije kriv... Čehaja, gdje moj hintov?!¹⁹⁷ Žurim u Doboju. I tamo ima ovakvih!

Paša sjede u kočije, a Fahro drhteći da mu ne popusti ravnoteža stiže u sebi da opsuje poturčenom vlahu¹⁹⁸ i mater i ženu i ljubavnika, jer je čuo da je Latas kekez¹⁹⁹.

”Majko moja, što me rodi da se patim, što me ne pobaci?” – mislio je Fahro – ”Beli sam sada obr'o bostan. Nema mi spasa. Nigdje žive duše... Da galamim? Privući ću zaptije, pa će mi još šutnuti ovaj panj podamnom.”

Fahro zazvižda od muke. Zviždao je jedva jedan minut kad na granu s koje je visio konopac sleti ptica. Fahro ni ne ču, ni ne vidje pticu, ali osjeti kako mu kapnu njena tanka, rijetka izmetina na kičmu, na po vrata.

– Još mi ti trebaš, sranje jedno! Da mi ti nećeš donijeti sreću?!

Umjesto odgovora, ptica stade ključati po drvetu. Ključala je kao djetlić. Fahro je drhtao poput lista tužne vrbe. Ptica je udarala brzo, točno po užetu i ubrzo Fahro osjeti da mu štrik kojim je bio povezan za granu pade na rame.

Pogleda u zemlju i zatvori oči pa odgurnu panj... i blebnu na tlo. Podbi guzicu, a kad se usudi, nekoliko trenutaka kasnije da pogleda, shvati da je živ i da pred njim u prašini stoji svraka.

– Jebi se bez mene! – reče mu svraka i prhnu u nebo koje je obasjavala prva zraka Sunca.

”Dooobra lekcija” – pomisli Fahrudin Karađoz – ”Ali, otkud svraka, otkud moja bezrepa svraka?! Kada dođem kući, ima da polomim sve kosti onoj Đidani... Đidana ju je očerupala, ona ju je povrijedila... A možda i neću, grehota je... Mila majko, tko me je spasio: mačka, koja je otjerala moju svraku od kuće, ili svraka...? Pusti to Fahro... Bježi kući i reci ženi da pusti haber kroz mahale da si stradao... Ljudi moji, ima Boga...”

IX. OKUPACIJA (1878.)

1.

Austro-Ugarska monarhija došla je u Banjaluku već 1852. u pojavi konzularnog agenta Aleksandra Milenkovića. Sav njegov konzularni posao sastojao se u špijuniranju cijele čaršije, njene uprave, vojske i vjeroučitelja sve četiri religije u gradu. Konzularni agenti brzo su se mijenjali; čim bi jedan agent osjetio da bi mogao postati sumnjiv onima koje špijunira i biti provaljen, odmah je tražio premještaj da ne nagrebusi i na njegovo mjesto bi dolazio drugi agent koji bi pedantno nastavljao posao svoga prethodnika. Bosna, a s njom i Banjaluka brzo su bile obrađene u štabu KuK²⁰⁰ vojske. Znala se lokacija i visina svake čuke, tok i dubina svakog potoka, duljina svake mahale i broj duša u svakoj kasabi. Brižljivo i ubrzano pripremao se teren za ulazak Monarhije u Pašaluk. A Bosna kao nedonošće i uz to, sada već neželjeno dijete Turske Carevine, sve više je slabila i propadala. Učestale bune pravoslavnog življa, gladi, neuspjele reforme, bolesti i nerodne godine izmoravale su je iz godine u godinu. Ustanak 1875. godine potpomognut od Austro-Ugarske i Rusije pokazao je Bosni slabost Turske. Po San Stefanskom ugovoru Visoka Porta morala je Bosni priznati autonomiju. A Zapad je na Berlinskom kongresu dopustio Austro-Ugarskoj da tu autonomiju u Bosni ostvare Habsburzi.

Našavši u obiteljskom ljetopisu prijatelja Đulića, kako je svojevremeno Karađoz rahmetli Suljo pomogao da se čaršija digne protiv austrijskog napada 1737. godine i da u boju pod Banjalukom pobijedi dušmane²⁰¹, tako se i sada Osman Karađoz, Fahrin sin odluči da osokoli Bošnjake prije dolaska kneza Württenberga i nadvojvode Giovannia Salvatorea²⁰², kako mu prezime kaže – spasitelja, samo koga?!

I zaista, ismijavao ih je Osman u predstavama karađoza sve do kraja jula 1878. Ismijavao je i svoje sugrađane; mutesarifa²⁰³ Salihpašu i kapetana Kastela Huseina Fevzipašu, koji su bili za to da se čaršija mirno preda u ruke Austrijancima. Ali, zato je veličao Fehim efendiju, koji je bio jedan od rijetkih, uz Smailbega Džinića, da se čaršija brani od uljeza i bjelosvjetske politike i izdaje kojoj je nespretno kumovala i majka Turska.

2.

Rasim Đulić, kao i svi Đulići, koji bijahu već stoljetni hababi obitelji Karađoz, jedne večeri na sijelu kod Osmana opomenu domaćina da doba rata traži veće glumce, nego što je to on – Osman Karađoz.

– Ja ne glumim jarane moj. Ja igram život. – reče i pri tom pogleda svoje hababe fra Ivana Kuhača i kožara Jovu Popovića, pa nastavi – Ja preslikavam život na čaršafu Karađozovom. Nema tu glume... Kad mi kažeš da glumim, onda osjećam, kao da mi kažeš da se ja, nešto, pretvaram, da sam ja k'o đoja, a ne istinski insan, Bošnjak.

– Ama Osmane moj! Zar se ne sjećaš da je tvom rahmetli đedu odletjela glava s ramena od Turaka? Nije ti se igrati sa silom... Pričuvaj ti glavu. Oni bi najrađe da ti igraš cara Franju Josipa; kako je on dobri babo svim Bošnjacima. A dobri babo dugo već nije ni sultan Abdul Hamid u Stambolu, a kamo li švapski car...

– ...Pobratime dragi – reče mu fra Ivan – naš jaran Rasim pravo ti kaže. Svaka politika, svaka vlast, svaka sila traži od svojih podanika da budu poslušni, kao ovčice u stadu. Vlast, upamti, svaka vlast, bila ona stambolska²⁰⁴, ili bečka, želi da kontrolira svoj puk, da ga usmjerava na onu džadu²⁰⁵ koja je za tu vlast prava džada. Vlast ti naređuje da pjevaš, a tebi se možda plaće...

– Dobro ti veli fra Ivan. – reče kožar Jovo – Jučer je esnaf rekao da se sutra ne otvaraju dućani u bazaru. Znači, biće nešto. Nešto golemo. Najgore je kada jedna vlast još nije o'šla, a druga već 'oće da dođe. Biće nama po onoj staroj: ”Sjaho Kurta da uzjaše Murta.”

– Znači, da ne igram? Sramota me je, ljudi moji! Ode mi obraz. A vi znate da u Karađoza obraz nikada nije bio đon.

¹⁹⁷ hintov – kočija.

¹⁹⁸ poručeni vlah – Omerpaša Latas je u Banjaluku došao kao pravoslavac i primio je islam.

¹⁹⁹ kekez – homoseksualac.

²⁰⁰ KuK – njem. *kratica: kaiserlich und königlich: carska i kraljevska (vojska), sinonim za Austro-Ugarsku Monarhiju.*

²⁰¹ dušman – neprijatelj.

²⁰² salvator – ital.: *spasitelj.*

²⁰³ mutasarif – sinonim za valiju (vidi fusnotou 147).

²⁰⁴ stambolska – istambulska.

Pripremio: Vlado BOJER

BUDUĆNOST

Sretnu se dva stara prijatelja na ulici 2050. godine.

Prvi pita:

– Kuda носиš taj prozor, prijatelju?

Drugi odgovori:

– Nije to prozor, prijatelju, to je novi mobitel!

ČISTA PETICA

Perica:

– Mama, mama, dobio sam pet!

Mama:

– Iz čega?

Perica:

– Jedan iz povijesti, jedan iz matematike, jedan iz kemije, jedan iz hrvatskog i jedan iz informatike!

LJEŠNJAK

Razgovaraju dva prijatelja:

– Znaš li kako se zove čovjek koji je i ljevak i dešnjak?

– Ne.

– Lješnjak.

U RESTORANU

Gost u restoranu pita konobara:

– Što mi preporučujete za objed?

Konobar:

– Jake zube i dobar želudac.

BOMBONI

Sjede dva prijatelja za stolom i jedan dijeli bombone:

– Jedan tebi, jedan meni!

– Jedan tebi, jedan meni!

– Jedan meni, jedan meni, jedan meni!

Ovaj drugi ga zaustavi:

– Čekaj malo... a tebi?

PARKIRANJE

Anto parkira auto i pita Sulju da mu pomogne. Suljo govori:

– Hajde... još... još... još...

Anto ga poslušao i udari u zid.

Suljo će na to:

– Hajde sad izađi van, da vidiš što si napravio!

TEHNOLOGIJA

Šetaju dva prijatelja i razgovaraju. Kaže prvi:

– Stvarno ne razumijem kako su ljudi mogli živjeti bez sve ove tehnologije.

Drugi odgovori:

– Pa vidiš da nisu – svi su pomrli!

NO SMOKING

Pita prijatelj prijatelja, koji svaki dan ide u kino:

– Zašto svaku večer dolaziš obučen u trenirku?

– Pa zato što na vratima piše: “No smoking”!

METLA

Pokaže žena mužu dlanove i kaže:

– Vidiš, dragi, ovo su žuljevi od metle!

– A što da ti kažem, draga... drugi put idi pješke.

KABINA

Izlazi žena iz kabine, držeći u rukama haljinu koju je isprobala.

– Mala mi je!

Muž pita:

– Što, kabina ili haljina?

ZAVOĐENJE

Mujo šapće Fati na uho:

– Fato, ljubavi, htio sam te vodit' do Mjeseća... al', kao što vidiš – pun je!

POVEZNICE

Neurotičar gradi kule u oblacima.

Ludak se u njih useljava.

Psihijatar obojici naplaćuje stanarinu.

LOŠE VRIJEME

Muž navalio na ženu, a ona kaže:

– Daj malo romantike... pusti tuš, kao da pada kiša.

Muž to napravi.

– Sad upali ventilator, kao da puše vjetar.

On i to napravi.

– Uključi perilicu, kao da grmi!

Muž sve napravi, upali i grijanje, sjedne i zapali cigaretu.

Žena pita:

– Pa hajde sad, što čekaš?

– Ne mogu, ženo... ne ide po ovakvom nevremenu!

(NE)SRETNICA

Friziraju se tri žene i razgovaraju.

Prva kaže:

– Moj muž rekao da ide kod brata, a ja ga nazvala – nije tamo!

Druga kaže:

– Moj rekao da ide kod majke – nije tamo!

Treća kaže:

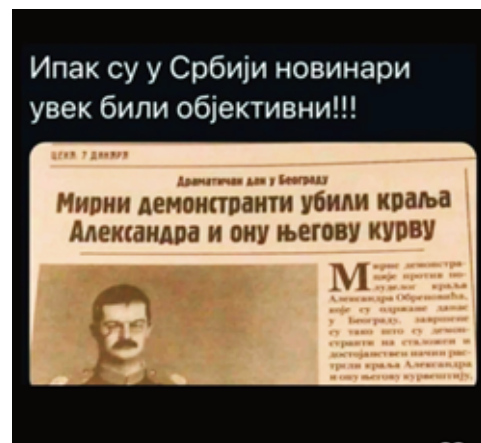
– Ja uvijek znam gdje je moj muž.

Ove dvije:

– Ma nemoguće!

Treća:

– Moguće je – ja sam udovica!

POGREŠKA

Dva radnika nose perlicu rublja na 20. kat nebodera jer je lift pokvaren.

Na 10. katu jedan kaže:

- Imam jednu dobru i jednu lošu vijest.
- Reci lošu.
- Pogriješili smo neboder!

POTRAGA ZA KNJIGOM

Kupac u knjižari pita prodavačicu:

– Tražim knjigu o muškarcu velike seksualne moći.

Prodavačica:

– Znanstvena fantastika je u prizemlju!

KAMPIRANJE

Muž i žena, ljubitelji prirode, šecu šumom.

Žena kaže:

– Joj, dragi, ovaj pejzaž me ostavlja bez riječi!

Muž sretan:

– Odlično! Onda ćemo ovdje kampirati.

REKLAMACIJA

Mujo vraća pelene u dječju trgovinu:

– Hoću pare nazad! Piše do šest kilograma, a pukle su već na dvije!

DOBRA PONUDA

Doktor pita pacijenta:

– Kakvi su simptomi?

Pacijent:

– Kašljem, malaksao sam, boli me grlo...

Doktor:

– Pijete li nešto?

Pacijent sretan:

– Može jedna rakijica, ali na brzinu!

POMAČI

Žena mužu priži jaja za doručak. Odjednom muž uleti i počne vikati:

– Pazi! Dodaj još ulja! Brže! Okreni ih! Za-lijepit će se! Posoli! Gdje ti je pamet?!

Žena ga zbunjeno pogleda:

– Što ti je? Misliš da ne znam ispeći jaja?

Muž:

– Samo ti pokazujem kako to izgleda meni kad ja vozim, a ti mi pomažeš.

JEDAN

Ivica:

– Danas smo učili brojati do pet.

Tata:

– Daj da čujem.

Ivica:

– Dva, tri, četiri, pet.

Tata:

– A gdje ti je jedan?

Ivica:

– U domaćoj zadaći.

PRIJE SPAVANJA

Muž i žena idu spavati.

Muž kaže:

– Ugasi svjetlo kad zaspim.

– Dobro. Samo mi reci kad zaspish.

NEMA SVJEDOKA

Pacijent pita liječnika:

– Doktore, je li ovaj lijek koji ste mi dali opasan?

Liječnik:

– Nitko se nije žalio... Bog im dao pokoj duši!

Sjedili smo u birtiji, moj prijatelj i ja. Preko puta nas su sjedila dva stara ofucana tipa. Kažem ja svom prijatelju: Takvi ćemo biti i mi za deset godina. A kaže on meni: To je ogledalo, konju jedan!

*Svim našim čitaocima islamske
vjeroispovjesti želimo da vam dani
Kurban Bajrama budu ispunjeni
srećom i duhovnim ispunjenjem.
Sretan Bajram!*

Pjesma "Bajram – najdraži gost" je objavljena u elektronskom zborniku Knjizevnog udruženja "Musa Ćazim Ćatić" Odžak/Minhen 2018.godine.

BAJRAM - NAJDRAŽI GOST

Veliki sam praznik sam
Najmiliji gost braći i sestrama po imanu
Od istoka do zapada
Na svakoj paraleli i meridijanu.

Ime mi je Bajram
I zovu me najdraži gost
Dva puta godišnje dolazim u pohode
Poslije Hadža i kada završi post.

U srcu mi vječno stanuje
Vjera u Samilosnog Allaha d.š
Ja se divim onima koji mu se klanjaju
I dove od srca upućuju

I volim lik i djelo
Poslednjeg poslanika Muhammeda a.s.
Koji kroz iskušenja teška prolaziše
U borbi za svoj ummet
Nikad ne posustaše.

Slave me svi od djeteta do starca
Putujem od pustinja, rijeka i mora
Osjetite moju ljepotu
U toplim i hladnim krajevima
I preko sedam gora.

Volim čistoću,
polumjesec i zvijezde
I boju zelenu iz prirodnog kista
Vitku munaru i alem što blista

Doživio sam sva godišnja doba
Osjetio behare i ljetne vrućine,
Morske maestre sa plave pučine
Lišće što opada i zime snježne
Najmilija kuća uvijek mi džamija
I pjesma lijepa ilahija.

Ne gledam na boju kože
I volim svakog k'o na sedžu padne
Osmjeh podari i sadaku dadne.

Volim svjetlost kandilja
U noći dok ih gledam
ezane slušam
I postače na sehur budim
A pred zalazak sunca
Snazne u vjeri iftarima nudim

Zbog mene vjernici putuju na Kabu
Kurbani se dijele i oblače nova odjela
Zbog mene se prave ukusna jela
Halva, baklava i trpeza cijela.

Svi me na nogama dočekuju
I zambak i ruža i mirisne avlije
Pite što se puše iz tepsije
I begova čorba iz činije.

I suza radosnica od sreće zablista
Srce se liječi svetim Kur'anom
I duša bogobojazna i čista.

Najdraži sam gost u kućama mnogim
Zbog mene se okuplja rodbina cijela
Poželi se rahatluk, dobro zdravlje
I ispunjenje svih želja.

Semira Jakupović - autorska prava zadržana

ITTAS SYATELJÉ

**Znanjem stečenim u Šeher Banja Luci, osniva
Amila Kasum Ittas Syateljé u Göteborgu 2013. Godine.**

Banjalučkim šarmom i stečenim povjerenjem proširuje kontakte kako sa
privatnim osobama, tako i sa kompanijama za dizajniranje enterijera.

Danas nudimo šivanje kućnog tekstila (zavjese, prekrivači, jastuci) po mjeri
– za manje ili veće projekte.

**Za eventualne informacije/narudžbe
obratite se na:**

info@ittas.se
070 894 61 18

*Dobro došli u Ittas Syateljé, vaš etablirani
krojački atelje, s kvalitetom i stručnosti.*

ITTAS
SYATELJÉ

FRÅN
DET
BÖRDIGA
BAJKAN

PLIVIT WEB SHOP

Sve što vam treba od balkanske hrane i pića sada na jednom mjestu, uz mogućnost plaćanja putem Klarne

Ljubitelji balkanskih okusa više ne moraju obilaziti trgovine u potrazi za omiljenim proizvodima! Plivit Trade, renomirana kompanija koja se bavi uvozom i distribucijom balkanskih proizvoda, nedavno je pokrenula svoju novu online prodavnicu – Plivit shop, koja okuplja sve autentične proizvode iz ovog regiona na jednom mjestu.

Plivit shop omogućava jednostavnu i brzu kupovinu, a na platformi možete pronaći cijeli asortiman proizvoda koje Plivit Trade proizvodi i uvozi sa Balkana. Umjesto traženja po različitim radnjama, sada možete naručiti sve što vam treba iz udobnosti vlastite fotelje i to uz samo nekoliko klikova. Nema više nepotrebnih potraga – sve je dostupno na Plivit shopu!

Kupovina se obavlja preko Klarne, koja omogućava sigurno i praktično plaćanje. Sve što naručite bit će dostavljeno direktno na vašu kućnu ili željenu adresu, čime se štedi vrijeme i pruža maksimalna udobnost.

Na Plivit shopu možete pregledati i aktuelne ponude i kampanje, pa tako iskoristiti povoljne cijene i popuste na odabrane proizvode. Ova online prodavnica predstavlja savršeno rješenje za sve one koji žele uživati u autentičnim balkanskim proizvodima, bez potrebe za odlaskom u trgovine.

Posjetite Plivit shop odlaskom na stranicu www.plivitshop.se ili skenirajte QR- koji se nalazi pri dnu strane.

Kako skenirati QR - kod putem mobilnog telefona:

1. Otvorite kameru na svom mobilnom telefonu.
2. Usmerite kameru prema QR kodu tako da bude unutar okvira na ekranu.
3. Telefon će automatski prepoznati kod, a na ekranu će se pojaviti obavijest.
4. Kliknite na obavijest kako biste otvorili vezu ili informaciju povezanu sa QR kodom.

*Kupovina osigurana od strane Klarna Bank

19 98

PLIVIT TRADE
FAM
GOLALIĆ

